

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

13. februar 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 21. februar 2003 –
dagsordenspunkt rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 27.-28. februar
2003 – vedlægges Justitsministeriets notat om de punkter, der forventes op-
taget på dagsordenen fsva. justitsdelen.

Udenrigsminister Per Stig Møller
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

Dato: 13 - 02 - 03
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2003-1661/1-0053
Dok.: ABW21570

Kære udenrigsminister.

Vedlagt sender jeg aktuelle notater vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003, idet jeg skal anmode om, at materialet oversendes til Folketingets Europaudvalg.

Det bemærkes, at de aktuelle notater ligeledes vil blive oversendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 12. februar 2003
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2003-1661/1-0053
Dok.: ABW21574

Oversigt over aktuelle notater vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003.

Side:

3-6	Dagsordenspunkt 1	Rådsafgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger med henblik på vedtagelse af en protokol om specifikke forhold for rullende jernbanemateriel til konventionen om mobilt udstyr under Unidroit's og Den Mellemsstatslige Organisation for Internationale Jernbanefordringer (OTIF's) fælles auspicer.*
7-9	Dagsordenspunkt 2	Rådsafgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til på Fællesskabets vegne at indlede forhandlinger om en aftale om erstatningsansvar for miljøfarlige aktiviteter af industrielle uheld inden for rammerne af konventionen om beskyttelse og brug af grænseoverskridende vandløb og internationale søer og konventionen om grænseoverskridende effekter af industrielle uheld.*
10-13	Dagsordenspunkt 3	Samarbejdsaftaler mellem Europol og Slovakiet, Cypern samt Bulgarien.
14-15	Dagsordenspunkt 4	Rådets afgørelse om ændring af vedtægten for Europols personale for så vidt angår Europol-ansatte, der gør tjeneste i et tredjeland.
16-17	Dagsordenspunkt 5	Rådets afgørelse om vedtagelse af bestemmelser om sikker-

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks Stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, finder derfor anvendelse.

- hedsbeskyttelse af Europol-oplysninger.
- 18-19** Dagsordenspunkt 6 Åben debat om bekæmpelse af organiseret kriminalitet i det vestlige Balkan.
- 20-22** Dagsordenspunkt 7 Udkast til rådsafgørelse om ændring af finansforordningen for SISNET.
- 23-29** Dagsordenspunkt 8 Aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager.
- 30-38** Dagsordenspunkt 9 Rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad (KOM(2001)664).
- 39-47** Dagsordenspunkt 10 Rammeafgørelse om angreb på informationssystemer (KOM(2002)173).
- 48-50** Dagsordenspunkt 11 Rådets godkendelse af næstformand for Eurojust.
- 51-63** Dagsordenspunkt 12 Rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestrafte.

Dagsordenspunkt 1: Henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger med henblik på vedtagelse af en protokol om specifikke forhold for rullende jernbanemateriel til konventionen om mobilt udstyr under UNIDROIT's og Den Mellemstatslige Organisation for Internationale Jernbanefordrings (OTIF's) fælles auspicer.*

Revideret notat (ændringer markeret med kursiv).

1. Baggrund

UNIDROIT-konventionen af 16. november 2001 om internationale sikkerhedsrettigheder i mobilt udstyr (konventionen om mobilt udstyr) indeholder regler om stiftelse og retsvirkninger af internationale sikkerhedsrettigheder i mobilt udstyr, herunder retsvirkningerne i forbindelse med konkurs. Konventionen indeholder endvidere bestemmelser om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i tilknytning til konventionen. Endelig indeholder konventionen en bestemmelse, som giver organisationer for regional økonomisk integration mulighed for at tiltræde konventionen.

Konventionen om mobilt udstyr er undertegnet af 24 lande, herunder 4 EU medlemsstater, *hvoraf én medlemsstat har undertegnet med forbehold*. Danmark har ikke undertegnet konventionen, som endnu ikke er trådt i kraft.

Konventionen om mobilt udstyr kan først finde anvendelse på en bestemt kategori af mobilt udstyr, når der i tilknytning til konventionen er vedtaget en protokol, som supplerer og eventuelt ændrer konventionens bestemmelser i relation til den pågældende kategori af mobilt udstyr.

Siden 2000 har man under UNIDROIT's og den Mellemstatslige Organisation for Internationale Jernbanefordrings (OTIF's) fælles auspicer forhandlet om et udkast til en protokol om specifikke forhold for rullende jernbanemateriel i tilknytning til konventionen. Det foreliggende protokoludkast fra november 2002, som er udarbejdet af UNIDROIT's og OTIF's fælles konciperingskomité, udfylder og ændrer en række af konventionens bestemmelser i forhold til rullende jernbanemateriel, herunder bestemmelser om virkningerne af konkurs, om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser. Protokoludkastet indeholder ligesom konventionen om mobilt udstyr en bestemmelse, som giver organisationer for regional økonomisk integration mulighed for at tiltræde protokollen.

Den 29. maj 2000 vedtog Rådet forordning nr. 1346/2000 om konkurs. Konkursforordningen indeholder regler om retternes og kuratorernes kompetence, lovvalg samt anerkendelse og fuld-

* Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse.

byrdelse af retsafgørelser på det insolvensretlige område. Konkursforordningen trådte i kraft den 31. maj 2002.

Den 22. december 2000 vedtog Rådet forordning nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I-forordningen). Bruxelles I-forordningen trådte i kraft den 1. marts 2002.

Da retsgrundlaget for konkursforordningen og Bruxelles I-forordningen er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltog Danmark ikke i vedtagelsen af disse forordninger, der ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til som bilag til Amsterdam-traktaten (forbeholdet vedr. retlige og indre anliggender).

Med vedtagelsen af konkursforordningen og Bruxelles I-forordningen fik Fællesskabet såkaldt "ekstern kompetence" på de retsområder, som dækkes af forordningerne. Dette indebærer bl.a., at Fællesskabet i forhold til de omfattede medlemsstater fik enekompetence til at forhandle om forpligtelser med tredjelande, som berører reglerne i konkursforordningen og Bruxelles I-forordningen.

Da visse af reglerne i protokoludkastet berører henholdsvis konkursforordningen og Bruxelles I-forordningens regler, er forhandlingerne om disse regler i protokollen omfattet af Fællesskabets eksterne kompetence.

På den baggrund *fremstille* Kommissionen den 31. maj 2002 et forslag til Rådets afgørelse, hvorefter Rådet bemyndiger Kommissionen til at føre forhandlinger om protokollen, for så vidt angår de områder, der falder ind under Fællesskabets kompetence.

Det græske formandskab har udarbejdet et revideret forhandlingsmandat, som forelægges Rådet (retlige og indre anliggender) til vedtagelse den 27. – 28. februar 2003 eller på et senere råds-møde.

Da Fællesskabets kompetence er baseret på to forordninger, som Danmark ikke deltager i, deltager Danmark heller ikke i vedtagelsen af Rådets afgørelse om at bemyndige Kommissionen til at indlede forhandlinger. Danmark forhandler derfor fortsat på egne vegne i UNIDROIT, idet den danske holdning dog fastlægges i tæt kontakt med Fællesskabet.

2. Indhold

Ifølge *formandskabets reviderede forslag til rådsafgørelse* bemyndiger Rådet Kommissionen til at føre forhandlinger om protokollen om specifikke forhold for rullende jernbanemateriel, for så

vidt angår de områder, der falder ind under Fællesskabets kompetence, og i overensstemmelse med Rådets forhandlingsdirektiver til Kommissionen.

Ifølge forhandlingsdirektiverne bør *Kommissionen arbejde for, at der opnås enighed om en fremtidig vedtagelse af en protokol om specifikke forhold for rullende jernbanemateriel til konventionen om mobilt udstyr under UNIDROIT's og Den mellemstatslige Organisation for Internationale Jernbanefordrings (OTIF's) fælles auspicer. Desuden bør Kommissionen sikre, at Fællesskabets interesser er beskyttet ved jernbaneprotokollen.*

Kommissionen bør navnlig sikre, at protokollen om specifikke forhold for rullende jernbanemateriel er i overensstemmelse med principperne i forordning nr. 1346/2000 om konkurs og forordning nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I-forordningen).

Endelig bør Fællesskabet i forhandlingerne sikre, at protokollen om specifikke forhold for rullende jernbanemateriel indeholder en tiltrædelsesbestemmelse, som giver organisationer for regional økonomisk integration, navnlig Det Europæiske Fællesskab, mulighed for at tiltræde.

3. Europaparlamentet

Forslaget er behandlet i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 300. Europaparlamentet høres derfor ikke over forslaget.

4. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen blev *senest* drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde *den 10. februar 2003*.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget til Rådets afgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1 er forslaget til Rådets afgørelse omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af afgørelsen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsrådet (retlige og indre anliggender) den 14. - 15. oktober 2002.

Dagsordenspunkt 2: Kommissionens henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til på Fællesskabets vegne at føre forhandlinger om en aftale om det privatretlige ansvar for grænseoverskridende skader forårsaget af farlig virksomhed inden for rammerne af konventionen om beskyttelse og brug af grænseoverskridende vandløb og internationale søer og konventionen om grænseoverskridende virkninger af industriulykker.*

Nyt notat

1. Baggrund

I en arbejdsgruppe under FN's Økonomiske Kommission for Europa (UNECE) arbejdes der i øjeblikket med en aftale om erstatningsansvar for miljøskader, som knytter sig til to UNECE-konventioner af 17. marts 1992 om henholdsvis beskyttelse og brug af grænseoverskridende vandløb og internationale søer (vandbeskyttelseskonventionen) og om grænseoverskridende effekter af industrielle uheld (konventionen om industrielle uheld). Konventionerne, der begge er ratificeret af Danmark, lægger op til, at der udarbejdes regler om ansvar for miljøskader.

Det udkast til aftale, som i øjeblikket drøftes, omfatter privatretligt erstatningsvar i tilfælde, hvor en skade er omfattet af begge konventioner, dvs. hvor der er indtrådt skader som følge af industrielle uheld ved farlig aktivitet, og dette har forårsaget grænseoverskridende effekter på vandløb mv. Aftalens formål er at skabe et detaljeret system for erstatningsansvar og at sikre fyldestgørende og hurtig erstatning for skader inden for dens område. Aftalen skal både omfatte traditionelt erstatningsansvar (person- og tingskade samt tab af indkomst) og miljøansvar (herunder genopretning eller kompensation).

Aftaleudkastet indeholder minimumsregler og bygger på et ikke-diskriminationsprincip. Det indeholder bl.a. regler om ansvarsgrundlaget (objektivt ansvar og culpaansvar), ansvarsfrihedsgrunde, forældelse og solidarisk ansvar for flere skadevoldere.

Aftaleudkastet indeholder herudover flere civilprocessuelle regler om navnlig retternes kompetence og anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser mv. under aftalen. Endvidere indeholder aftaleudkastet en regel om lovvalg og en bestemmelse, der giver organisationer for regional økonomisk integration mulighed for at tiltræde aftalen, i det omfang de har kompetence vedrørende spørgsmål, som reguleres i aftalen.

Det er hensigten, at aftalen skal vedtages på FN's ministerkonference i Kiev i maj 2003.

* Forslaget er delvist fremsat med hjemmel i TEF, afsnit IV. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdamtraktaten, finder derfor anvendelse på denne del af forslaget.

Den 14. januar 2003 har Kommissionen fremsat et forslag til Rådets afgørelse, hvorefter Rådet bemyndiger Kommissionen til at føre forhandlinger om aftalen, for så vidt angår de områder der falder ind under Fællesskabets kompetence. Dette forslag sigter på at bemyndige Kommissionen til at forhandle visse spørgsmål af både *miljøretlig* og *civilprocessuel* karakter på Fællesskabets vegne.

Som begrundelse for, at Fællesskabet skal forhandle disse spørgsmål, henviser Kommissionen til, at aftalen berører fællesskabsretten. Navnlige henvises der til, at Rådet i 1990 vedtog direktiv nr. 90/313 om fri adgang til miljøoplysninger, at et forslag til ændring af dette direktiv i øjeblikket er under behandling i Rådet, at Kommissionen den 25. juni 2002 har fremlagt et forslag til et direktiv om miljøansvar, og at Rådet den 22. december 2000 vedtog forordning nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I-forordningen).

Det græske formandskab har udarbejdet et revideret udkast til forhandlingsmandat, som forelægges Rådet (retlige og indre anliggender) til vedtagelse den 27. – 28. februar 2003 eller på et andet rådsmøde umiddelbart herefter.

Da retsgrundlaget for Bruxelles I-forordningen er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltog Danmark ikke i vedtagelsen af denne forordning, der ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til som bilag til Amsterdam-traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Fællesskabets eksterne kompetence hviler således delvist på en forordning, som Danmark ikke deltager i, og Danmark deltager derfor heller ikke i vedtagelsen af den del af Rådets afgørelse, som bemyndiger Kommissionen til at indlede forhandlinger om den del af aftalen, der berører Bruxelles I forordningen. Danmark forhandler fortsat på egne vegne om disse civilprocessuelle spørgsmål, idet den danske forhandlingsposition dog fastlægges i tæt kontakt med Fællesskabet.

2. Indhold

Forslaget til rådsafgørelse bemyndiger Kommissionen til at indlede forhandlinger om aftalen om erstatningsansvar for grænseoverskridende skader forårsaget af farlige aktiviteter inden for anvendelsesområdet af vandbeskyttelseskonventionen og konventionen om industrielle uheld for så vidt angår de dele af aftalen, der henhører under Fællesskabets kompetence

Ifølge forhandlingsdirektiverne bør Kommissionen sikre, at aftalen er forenelig med den relevante fællesskabslovgivning, samt at aftalen er forenelig med internationale konventioner på området og med Fællesskabets strategi vedrørende bæredygtig udvikling på miljøområdet. Kommissi-

onen bør endvidere sikre, at aftalen gør det muligt for medlemsstaterne indbyrdes at anvende relevant fællesskabslovgivning frem for aftalens bestemmelser. Endeligt bør Kommissionen sikre, at aftalen indeholder bestemmelser om, at Fællesskabet kan tiltræde den som selvstændig part. Kommissionen bør underrette Rådet om forhandlingsresultatet og i fornødent omfang om problemer, som måtte opstå i løbet af forhandlingerne.

3. Europaparlamentet

Forslaget er behandlet i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 300. Europaparlamentet høres derfor ikke over forslaget.

4. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen blev drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. februar 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget til Rådets afgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1 er dele af forslaget til Rådets afgørelse vedrørende Kommissionens kompetence i medfør af Bruxelles 1-forordningen omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Inden for dette område deltager Danmark således ikke i en kommende vedtagelse af afgørelsen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

En bemyndigelse af Kommissionen til at forhandle på Fællesskabets vegne vedrørende de øvrige dele af aftalen vil ikke i sig selv medføre lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 3: Samarbejdsaftaler mellem Europol og Slovakiet, Cypren samt Bulgarien.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Det følger af Europol-konventionens artikel 42, stk. 2, 1. pkt., at Europol, i det omfang det er nødvendigt for at kunne gennemføre de opgaver, der er pålagt Europol i henhold til konventionens artikel 3, kan oprette og opretholde forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Rådet vedtog den 3. november 1998 en afgørelse, der fastsætter nærmere regler for Europols forbindelser med tredjelande og eksterne organisationer.

Det fremgår af artikel 2, stk. 2, i rådsafgørelsen, at Rådet med enstemmighed beslutter, hvilke tredjelande og eksterne organisationer der skal indledes forhandlinger med.

Det fremgår endvidere af artikel 2, stk. 3, at Europols direktør efter at have konsulteret Styrelsesrådet og efter Rådets godkendelse kan indlede forhandlinger om aftaler med tredjelande og eksterne organisationer. Sådanne aftaler kan først indgås, efter at Rådet med enstemmighed har godkendt disse.

Rådet har desuden ved to rådsafgørelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999 fastsat nærmere regler for Europols videregivelse af personlige oplysninger til tredjelande og eksterne organisationer samt for Europols modtagelse af information fra tredjeparter.

Ved Rådets afgørelse af 27. marts 2000 blev Europols direktør bemyndiget til at indlede forhandlinger om samarbejde mellem Europol og en række tredjelande og internationale organisationer.

Rådets afgørelse angiver de nærmere betingelser for denne bemyndigelse, herunder at eventuelle bestemmelser i aftalerne om udveksling af oplysninger skal være i overensstemmelse med reglerne i Europol-konventionen og gennemførelsesbestemmelserne i tilknytning hertil.

For så vidt angår udvekslingen af personoplysninger er det i rådsafgørelsen fastsat, at forhandling med tredjelande og eksterne organisationer herom først kan påbegyndes, når Rådet med enstemmighed på grundlag af en rapport fra Europol og efter høring af Styrelsesrådet og Den Fælles Kontrolinstans, har konstateret, at der ikke er hindringer for at påbegynde sådanne forhandlinger.

Det følger af Rådets afgørelse af 12. marts 1999 om regler for videregivelse af personlige oplysninger fra Europol til tredjelande og eksterne organisationer, at Rådet ved vurderingen af, om Europol bør indlede forhandlinger om videregivelse af personlige oplysninger i forhold til et tredjeland eller en ekstern organisation, skal tage lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i det pågældende tredjeland eller den pågældende eksterne organisation i betragtning.

I en rådserklæring, der blev opnået enighed om i forbindelse med vedtagelsen af Rådets afgørelse af 27. marts 2000 om indledning af forhandlinger mellem Europol og tredjelande samt eksterne organisationer, opfordres Europol til at udarbejde og forelægge rapporter for Rådet om lovgivningen og den administrative praksis vedrørende databeskyttelse i de tredjelande og eksterne organisationer, der er nævnt i rådsafgørelsen.

Der er indtil videre indgået samarbejdsaftaler, herunder om udveksling af personoplysninger, mellem Europol og Interpol, Norge, Island, Ungarn, Estland, Polen, Tjekkiet, Slovenien og USA.

På baggrund af rapporterne om databeskyttelsesniveauet i Slovakiet, Cypern og Bulgarien, som var tiltrådt af Europols Styrelsesråd og Den Fælles Kontrolinstans, bemyndigede Rådet den 14. – 15. oktober 2002 Europol til at indlede forhandlinger med Slovakiet, Cypern og Bulgarien.

Udkastene til samarbejdsaftaler forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003 med henblik på Rådets godkendelse.

2. Indhold.

Aftaleudkastene svarer til de aftaler Europol tidligere har indgået med en række tredjelande.

Det fremgår bl.a. af aftaleudkastene, at der vil kunne udveksles forbindelsesofficerer mellem Europol og Slovakiet, Cypern samt Bulgarien.

Aftaleudkastene indeholder endvidere bestemmelser om videregivelse af personoplysninger fra Europol til Slovakiet, Cypern og Bulgarien, ligesom aftaleudkastene behandler spørgsmålet om sikkerhedsforanstaltninger vedrørende brugen af disse data.

Reglerne i aftaleudkastene om videregivelse af personoplysninger bygger på reglerne i Europol-konventionen samt Rådets ovennævnte afgørelser af henholdsvis 3. november 1998 og 12. marts 1999.

Det følger i øvrigt af Europol-konventionen, at hvis Europol har modtaget oplysninger fra et medlemsland, må Europol kun videregive oplysningerne til Slovakiet, Cypern og Bulgarien, hvis det pågældende medlemsland giver samtykke hertil.

Aftaleudkastene indeholder tillige bestemmelser om Europols modtagelse af oplysninger fra Slovakiet, Cypern og Bulgarien. Bestemmelserne bygger på Rådets afgørelse af 3. november 1998 om fastsættelse af regler for Europols modtagelse af oplysninger fra tredjepart.

Endelig indeholder aftaleudkastene bestemmelser om sletning af oplysninger m.v., ligesom aftaleudkastene indeholder bestemmelser om opsigelse og ikrafttræden.

Aftaleudkastene har været forelagt for Den Fælles Kontrolinstans, der er nedsat i henhold til Europol-konventionen, og hvor Datatilsynet er repræsenteret.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastene til samarbejdsaftaler har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af aftaleudkastene.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde på et møde den 10. februar 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastene til samarbejdsaftaler ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastene til samarbejdsaftaler har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg eller Europaudvalg.

Rådets afgørelse om indledning af forhandlinger om videregivelse af personoplysninger fra Europol til Slovakiet, Cypern og Bulgarien blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 14.- 15. oktober 2002 forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 8. oktober 2002 og til Folketingets Europaudvalg den 4. oktober 2002.

Dagsordenspunkt 4: Rådets afgørelse om ændring af vedtægten for Europol's personale for så vidt angår Europol-ansatte, der gør tjeneste i et tredjeland.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Den 26. juli 1995 blev konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) vedtaget af Rådet og undertegnet af medlemslandene.

Konventionen, der er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997, trådte i kraft den 1. oktober 1998, og Europol påbegyndte herefter sit virke den 1. juli 1999.

I medfør af artikel 30, stk. 3, i Europol-konventionen fastlægges de nærmere enkeltheder vedrørende Europol's personale i en vedtægt, som vedtages af Rådet med enstemmighed efter udtalelse fra Europol's Styrelsesråd og efter proceduren i afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Vedtægten for Europol's personale (personalevedtægten) blev vedtaget ved Rådets retsakt af 3. december 1998 og trådte i kraft den 1. januar 2000. Personalevedtægten er efterfølgende ændret ved Rådets retsakter af henholdsvis 2. december 1999 og 15. marts 2001.

På et møde i Europol's Styrelsesråd den 5. – 6. september 2002 blev der opnået enighed om at ændre Europol's personalevedtægt med henblik på at fastlægge bestemmelser for Europol-ansatte, der gør tjeneste i tredjelande.

På den baggrund har det tidligere danske formandskab fremsat et forslag om ændring af personalevedtægten for så vidt angår Europol-ansatte, der gør tjeneste i tredjelande.

Europol's Styrelsesråd har på et møde den 29. – 30. oktober 2002 tilsluttet sig forslaget.

Forslaget forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Forslaget indebærer, at der indføres særlige bestemmelser for Europol-ansatte, der gør tjeneste i tredjelande.

Forslaget indeholder således bestemmelser om udbetaling af løn m.v. i anden valuta end euro, refusion af rejseudgifter og bosættelsespenge. Endvidere indeholder forslaget bestemmelser om forflyttelse, særlige forpligtelser, arbejdsvilkår, indtægter og familietillæg, godtgørelse af særlige udgifter, social sikring samt uddannelsestillæg for Europol-ansatte, der vender tilbage til Europolis hovedsæde i Haag efter udstationering i et tredjeland.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget er forelagt for Europa-Parlamentet, der imidlertid endnu ikke har afgivet udtalelse.

4. Høring.

Forslaget tillige med et grundnotat herom er sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Told- og Skatteforbund, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. februar 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at berøre subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Danmarks bidrag til Europolis budget afholdes af Rigspolitichefen inden for de bevillingsmæssige rammer.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 3. februar 2003 og til Folketingets Europaudvalg den 30. januar 2003.

Dagsordenspunkt 5: Rådets afgørelse om vedtagelse af bestemmelser om sikkerhedsbeskyttelse af Europol-oplysninger.

Nyt notat.

1. Baggrund.

Den 26. juli 1995 blev konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen) vedtaget af Rådet og undertegnet af medlemslandene.

Konventionen, der er gennemført i dansk ret ved lov nr. 415 af 10. juni 1997, trådte i kraft den 1. oktober 1998, og Europol påbegyndte herefter sit virke den 1. juli 1999.

Ved Rådets retsakt af 3. november 1998 er der i medfør af Europol-konventionens artikel 31 fastsat nærmere bestemmelser om sikkerhedsbeskyttelse af Europol-oplysninger.

Med henblik på at tilpasse de anvendte klassifikationsniveauer til de niveauer, der i øvrigt anvendes inden for Den Europæiske Unions institutioner, og til eksisterende internationale standarder har det tidligere danske formandskab fremsat et forslag til en rådsafgørelse om ændring af Rådets retsakt af 3. november 1998.

Europols Styrelsesråd har på et møde den 29. – 30. oktober 2002 tilsluttet sig forslaget.

Forslaget forventes forelagt på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003 med henblik på vedtagelse.

2. Indhold.

Forslaget indebærer, at de klassifikationsniveauer, der anvendes inden for Europol, i videst muligt omfang tilpasses til de niveauer, der anvendes inden for Den Europæiske Unions institutioner, og til eksisterende internationale standarder. Bestemmelserne om sikkerhedsbeskyttelse vil i øvrigt være uændrede.

Ifølge forslaget skal Europol anvende klassifikationsniveauerne "Europol Restricted", "Europol Confidential", "Europol Secret" og "Europol Top Secret". Hvert klassifikationsniveau henviser til bestemte sikkerhedsregler, der skal anvendes inden for Europol, alt efter oplysningernes indhold og under hensyn til den skade, som uautoriseret adgang, formidling eller anvendelse af oplysningerne vil kunne tilføje Europols eller medlemsstaternes interesser.

Sikkerhedsreglerne består af forskellige tekniske, organisatoriske eller administrative foranstaltninger, der fastsættes i en sikkerhedshåndbog.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget er forelagt for Europa-Parlamentet, der imidlertid endnu ikke har afgivet udtalelse.

4. Høring.

Forslaget tillige med et grundnotat herom er sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Told- og Skatteforbund, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolicehøfen, Politidirektøren i København og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. februar 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at berøre subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget har ikke statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 3. februar 2003 og til Folketingets Europaudvalg den 30. januar 2003.

Dagsordenspunkt 6: Åben debat om bekæmpelse af organiseret kriminalitet i det vestlige Balkan.

Nyt notat.

1. Baggrund

Det græske formandskab har lagt op til, at der i forbindelse med rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003 afholdes en åben debat med henblik på at drøfte bekæmpelsen af organiseret kriminalitet i det vestlige Balkan.

Den åbne debat skal ses som et led i opfølgningen på den ministerkonference om organiseret kriminalitet i det vestlige Balkan, der blev afholdt i London den 25. november 2002, og som resulterede i vedtagelsen af den såkaldte London-erklæring.

I erklæringen udtrykte ministrene fra de deltagende lande deres intention om at styrke indsatsen om bekæmpelse af den grænseoverskridende organiserede kriminalitet i det vestlige Balkan, i særdeleshed den kriminalitet, der knytter sig til menneskesmugling og ulovlig indvandring, illegal handel med narkotika og våben samt korruption. Af erklæringen fremgår det endvidere, at landene i regionen vil arbejde for gennemførelse af kriminalitetsbekæmpende initiativer af europæisk standard, og at såvel landene i regionen som EU-landene vil arbejde for at fremme den folkelige og politiske støtte til effektive foranstaltninger mod den organiserede kriminalitet.

Bekæmpelse af organiseret kriminalitet i Balkan-området vil være en prioritet for det græske formandskab, og emnet forventes ligeledes behandlet på et særligt EU/Balkan topmøde i Thessaloniki den 21. juni 2003.

2. Indhold

Det forventes, at man under den åbne debat vil drøfte udviklingen i den organiserede kriminalitet i det vestlige Balkan og gennemførelsen af stabiliserings- og associeringsprocessen for landene i regionen. Endvidere forventes det, at man under drøftelsen vil berøre gennemførelsen af de målsætninger, der blev opnået enighed om på konferencen i London, herunder behovet for iværksættelse af nye initiativer.

Det forventes desuden, at drøftelsen vil berøre den generelle udvikling i det politimæssige og strafferetlige samarbejde mellem EU-landene som led i efterforskningen og retsforfølgningen af organiseret kriminalitet samt tiltag vedrørende bekæmpelse af illegal indvandring og menneskesmugling.

3. Europa-Parlamentet

Sagen vil ikke blive forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget vedrørende politimæssigt og retligt samarbejde på et møde den 10. februar 2003.

5. Høring

Der har ikke været foretaget høring i sagen.

6. Subsidiaritetsprincippet

Subsidiaritetsprincippet har ikke betydning for sagen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Sagen har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Dagsordenspunkt 7: Udkast til rådsafgørelse om ændring af finansforordningen for SISNET.

Nyt notat.

1. Baggrund.

I forbindelse med Amsterdam-traktatens ikrafttræden den 1. maj 1999 blev Schengen-reglerne integreret i Den Europæiske Union, idet bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) fik retsgrundlag i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Bestemmelserne vedrørende Schengen-informationssystemet (SIS) findes i Schengen-konventionens afsnit IV (artikel 92-119). Schengen-informationssystemet består af en national del i hvert medlemsland (N.SIS) og en central teknisk støttefunktion (C.SIS), som er beliggende i Strasbourg.

Danmark og de øvrige nordiske lande er pr. 1. januar 2001 blevet tilsluttet Schengen-informationssystemet i forbindelse med Danmarks og de øvrige nordiske landes indtræden i det praktiske Schengen-samarbejde den 25. marts 2001.

SISNET er et kommunikationsnetværk, der anvendes dels til kommunikation mellem den centrale tekniske støttefunktion (C.SIS) og de nationale dele af Schengen-informationssystemet (N.SIS), og dels til udveksling af supplerende oplysninger mellem Schengen-landene i forhold til de oplysninger, der er indeholdt i Schengen-informationssystemet. SISNET blev taget i brug den 26. juli 2001 og har ved samme lejlighed afløst Sirene-nettet (fase II).

Rådets Vicegeneralsekretær er ved Rådets afgørelse af 17. december 1999 blevet bemyndiget til at indgå kontrakterne vedrørende SISNET på vegne af medlemsstaterne. Udgifterne hertil vil skulle afholdes af medlemslandene og ikke over Fællesskabets budget.

Endvidere vedtog Rådet den 27. marts 2000 en finansforordning for SISNET med specifikke regler for opstilling og gennemførelse af det budget, der er nødvendigt for at dække udgifter, der opstår i forbindelse med indgåelsen af kontrakterne vedrørende SISNET, opfyldelse af forpligtelserne i henhold til disse kontrakter efter indgåelsen, inddrivelse af bidragene fra de berørte medlemsstater samt regnskabsaflæggelse og revision af regnskaberne. Finansforordningen for SISNET blev ændret ved Rådets afgørelse af 23. oktober 2000, hvorved bestemmelserne i finansforordningen for SISNET om automatisk fremførelse til det følgende regnskabsår af visse bevillinger, blev bragt i overensstemmelse med de gældende regnskabsprincipper inden for Den

Europæiske Union og hvorved der blev oprettet en særskilt bankkonto til betalinger vedrørende SISNET.

De Europæiske Fællesskaber vedtog den 25. juni 2002 en ny finansforordning, hvori der er foretaget visse ændringer af fællesskabsinstitutionernes procedurer for intern finanskontrol, hvilket gør det nødvendigt at foretage en teknisk tilpasning af finansforordningen for SISNET.

På denne baggrund er der nu fremsat forslag til rådsafgørelse om ændring af finansforordningen for SISNET. Forslaget forventes vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003

2. Indhold.

Retsgrundlaget for udkastet til rådsafgørelsen er artikel 2, stk. 1, andet afsnit, første punktum, i Schengen-protokollen, der er knyttet som bilag til Amsterdam-traktaten.

Rådsafgørelsen indebærer, at det i modsætning til tidligere – hvor reglerne indeholdt en henvisning til, at hvervet som finansinspektør udøves af Rådets Finansinspektør efter de regler, der gælder for denne – fastlægges, at hvervet som finansinspektør udøves af en tjenestemand eller ansat i Generalsekretariatet for Rådet, der er udpeget hertil efter afgørelse fra vicegeneralsekretæren, som også fastlægger reglerne for denne inspektion

Rådsafgørelsen får virkning fra den 1. januar 2003 og vil blive offentliggjort i EF-Tidende.

3. Europa-Parlamentet.

Udkastet til rådsafgørelse om ændring af finansforordningen for SISNET har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet til udtalelse.

4. Høring.

Der har ikke været foretaget høring i sagen.

5. Subsidiaritetsprincippet.

Subsidiaritetsprincippet ses ikke at have betydning for sagen.

6. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. februar 2003.

7. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser.

Udkastet til rådsafgørelse om ændring af finansforordningen for SISNET har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Finansforordningen for SISNET blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. marts 2000. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 16. og den 17. marts 2000.

Herudover blev en rådsafgørelse om en ændring af Finansforordningen for SISNET forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 17. oktober 2000. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 5. og den 10. oktober 2000.

Dagsordenspunkt 8: Aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager.

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

På baggrund af terrorangrebene i USA den 11. september 2001 blev der afholdt et ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 20. september 2001 og et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 21. september 2001 med henblik på at drøfte mulighederne for at styrke bekæmpelsen af terrorisme. Rådet og Det Europæiske Råd vedtog i forbindelse hermed en række konklusioner vedrørende initiativer som led i en styrkelse af indsatsen på området.

I konklusionerne lægges der op til en nærmere undersøgelse af mulighederne for at indgå en aftale mellem EU og USA på grundlag af artikel 38 i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) med henblik på at styrke det strafferetlige samarbejde om bekæmpelse af bl.a. terrorisme.

På den baggrund vedtog Rådet på rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 25. – 26. april 2002 et forhandlingsmandat med henblik på bemyndigelse af formandskabet til at indlede forhandlinger med USA om indgåelse af en aftale om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 orienterede formandskabet om status for forhandlingerne. Rådet drøftede endvidere formandskabets oplæg til de fortsatte forhandlinger med USA.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 19. december 2002 præsenterede det danske formandskab et udkast til aftale mellem EU og USA.

Det forventes, at et revideret udkast til aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager forelægges på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003 med henblik på, at Rådet om muligt når til politisk enighed om aftalen.

2. Indhold.

Det følger af artikel 38, jf. artikel 24, i TEU, at Rådet kan bemyndige formandskabet, der om nødvendigt bistås af Kommissionen, til at indlede forhandlinger med en eller flere stater eller internationale organisationer om indgåelse af en aftale om politisamarbejde og retligt samarbejde

i straffesager. Sådanne aftaler indgås af Rådet med enstemmighed efter henstilling fra formandskabet. Ingen aftale er bindende for en medlemsstat, hvis repræsentant i Rådet meddeler, at medlemsstaten må opfylde de krav, der gælder ifølge dens egen forfatningsmæssige procedure. De øvrige medlemmer af Rådet kan vedtage, at aftalen skal gælde foreløbigt for dem.

Formandskabet har på denne baggrund forelagt et udkast til aftale, der afspejler forudsætningerne i TEU artikel 38, jf. artikel 24. De kontraherende parter i aftalen er Den Europæiske Union og USA, hvilket indebærer, at medlemsstaterne ikke i medfør af aftalen er direkte forpligtet over for USA. Udkastet til aftale vil imidlertid blive gennemført ved en rådsafgørelse, hvorefter medlemsstaterne i kraft af intern EU-ret vil være forpligtet til at anvende aftalen. Endvidere forudsættes det i udkastet til aftale, at alle medlemsstater og USA forud for aftalens ikrafttræden udveksler diplomatiske noter, hvor parterne tilkendegiver at ville afvende aftalen i deres bilaterale samarbejde.

Udkastet til aftale supplerer national ret i medlemsstaterne og de bilaterale aftaler, der allerede er indgået mellem medlemsstaterne og USA, vedrørende udlevering og gensidig retshjælp i straffesager. Alle medlemsstater har indgået en bilateral aftale om udlevering med USA, mens 11 medlemsstater har indgået en bilateral aftale om gensidig retshjælp med USA. Mellem Danmark og USA foreligger en bilateral aftale om udlevering af 22. juni 1972, mens Danmark ikke har indgået en bilateral aftale med USA om gensidig retshjælp i straffesager.

Samarbejdet mellem medlemsstaterne og USA vedrørende udlevering og gensidig retshjælp i straffesager vil således fortsat i vidt omfang finde sted på grundlag af bilaterale aftaler og national ret. Det indebærer bl.a., at de grundlæggende betingelser for udlevering, der fremgår af de bilaterale aftaler, fortsat vil finde anvendelse, ligesom udlevering og gensidig retshjælp i straffesager fortsat vil kunne afslås under henvisning til de grunde, der følger af de bilaterale aftaler eller national ret. Endvidere er der intet i udkastet til aftale, der ændrer ved EU's – og dermed medlemsstaternes – forpligtelser i forhold til relevante internationale konventioner, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

For så vidt angår spørgsmålet om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager i forbindelse med lovovertrædelser, der i USA kan straffes med dødsstraf, indebærer udkastet til aftale, at dette spørgsmål fortsat afgøres i overensstemmelse med de bilaterale aftaler og national ret. Alle medlemsstater har således i dag bestemmelser i de bilaterale udleveringsaftaler med USA, der regulerer dette spørgsmål. Disse aftaler indebærer, at medlemsstaterne ikke udleverer personer til dødsstraf, og disse aftaler vil således fortsat finde anvendelse.

Udkastet til aftale indeholder herudover en række bestemmelser vedrørende udlevering og gensidig retshjælp i straffesager, hvis formål er at forenkle og effektivisere det strafferetlige samarbejde mellem EU og USA.

For så vidt angår **gensidig retshjælp i straffesager** indeholder udkastet til aftale bl.a. bestemmelser om følgende emner:

a. Identifikation af bankkonti og udveksling af oplysninger om bankoplysninger og banktransaktioner

Bestemmelsen bygger på artikel 1 i protokollen af 16. oktober 2001 til konventionen af 29. maj 2002 om gensidig retshjælp i straffesager mellem EU's medlemsstater (2000-konventionen). Bestemmelsen indebærer, at de kontraherende parter under visse betingelser skal yde bistand i forbindelse med identifikation af bankkonti samt i forbindelse med anmodninger om bankoplysninger og banktransaktioner. Bestemmelsen indebærer endvidere, at anmodninger om gensidig retshjælp i straffesager ikke må afvises under henvisning til nationale regler om bankhemmelighed.

b. Fælles efterforskningshold

Efter denne bestemmelse skal de kontraherende parter, hvis de ikke allerede har mulighed herfor, gennemføre de nødvendige foranstaltninger med henblik på i konkrete straffesager at kunne etablere fælles efterforskningshold. I forbindelse med etablering af et fælles efterforskningshold skal de involverede lande aftale de nærmere betingelser for efterforskningsholdets arbejde. Det gælder bl.a. holdets sammensætning og reglerne for holdets arbejde. Det er de relevante lande, der afgør, om der er grundlag for etablering af et fælles efterforskningshold. Bestemmelsen indeholder således ingen forpligtelse for et land til at deltage i et efterforskningshold. Hvis et efterforskningshold etableres i Danmark, vil holdet skulle ledes af en repræsentant for de danske myndigheder, og efterforskningsholdet vil udføre sine opgaver i overensstemmelse med dansk ret.

Bestemmelsen er inspireret af artikel 13 i 2000-konventionen.

c. Videokonferencer

Udkastet til aftale indeholder endvidere en bestemmelse, der skal gøre det muligt at yde bistand i forbindelse med gennemførelse af afhøringer ved hjælp af videokonference. Denne bestemmelse er inspireret af artikel 10 i 2000-konventionen.

d. Databeskyttelse

Udkastet til aftale indeholder ligeledes en bestemmelse om databeskyttelse. Bestemmelsen vedrører det begærende lands anvendelse af de oplysninger, der modtages fra det anmodede land som led i gensidig retshjælp i straffesager. Bestemmelsen indebærer bl.a., at de oplysninger, der fremsendes, må anvendes som led i strafferetlig efterforskning og retsforfølgning. Endvidere må oplysningerne anvendes til andre formål, hvis de allerede er offentliggjort som led i gennemførelsen af en retsanmodning. Endelig må oplysningerne anvendes i forbindelse med andre procedurer, som har tilknytning til strafferetlig efterforskning og retsforfølgning. Det kan f.eks. være i forbindelse med erstatningssager eller i forbindelse med sager om rettighedsfrakendelse, der er en følge af en straffesag.

Bestemmelsen er i vidt omfang identisk med artikel 23 i 2000-konventionen.

Herudover indeholder udkastet til aftale bestemmelser, der skal forenkle procedurene for fremsendelse af anmodninger om retshjælp.

Med hensyn til **udlevering** indeholder udkastet til aftale bl.a. følgende bestemmelser:

e. Fastlæggelse af hvilke lovovertrædelser, der kan føre til udlevering

Udkastet til aftale indeholder en bestemmelse, der indebærer, at en lovovertrædelse kan føre til udlevering, hvis lovovertrædelsen i både det begærende og det anmodede land kan straffes med frihedsstraf i mere end 1 år.

Baggrunden for bestemmelsen er, at en række af de ældre bilaterale aftaler om udlevering mellem USA og medlemsstaterne, herunder aftalen mellem Danmark og USA, er begrænset til bestemte lovovertrædelser, som er opført på en liste i aftalen. Udkastet til aftale indebærer på dette punkt, at lovovertrædelsen for at kunne føre til udlevering – hvis de øvrige betingelser for udlevering i øvrigt opfyldt – alene skal opfylde det nævnte strafferammekrav. Listerne i de ældre bilaterale aftaler vil således ikke længere finde anvendelse. Det betyder bl.a., at der ikke længere i en udleveringssag mellem Danmark og USA vil opstå tvivl, om en konkret lovovertrædelse er omfattet af listen i aftalen og dermed vil kunne føre til udlevering.

f. Midlertidig overførelse

Det forekommer i en række tilfælde, at et land har truffet afgørelse om udlevering, men samtidig bestemmer, at udleveringens iværksættelse udsættes, fordi der i de pågældende land enten er indledt retsforfølgning mod den pågældende, eller fordi den pågældende er ved at fuldbyrde en

frihedsstraf. Udkastet til aftale indebærer på dette punkt, at det land, der har truffet afgørelse om udlevering, vil kunne beslutte, at den pågældende midlertidigt overføres til det begærende land med henblik på retsforfølgning.

Bestemmelsen, der er inspireret af en tilsvarende bestemmelse i den europæiske konvention af 1957 og en bestemmelse i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre m.v., er fakultativ, og indeholder således ingen forpligtelse til at træffe afgørelse om midlertidig overførelse.

g. Forenklet udleveringsprocedure ved samtykke

I de tilfælde, hvor den person, som begæres udleveret, giver samtykke til udleveringen, findes der i dag regler i USA som muliggør en forenklet udleveringsprocedure, således at personen i disse tilfælde udleveres i løbet af meget kort. Det er endvidere mellem medlemsstaterne i konventionen af 10. marts 1995 om forenklet procedure om udlevering fastlagt tilsvarende regler.

Udkastet til aftale indeholder en bestemmelse, der i et vist omfang er inspireret af de eksisterende regler, dog således at der ikke er en forpligtelse til at iværksætte en forenklet udleveringsprocedure i sådanne tilfælde. For Danmarks vedkommende indeholder udleveringsloven alene særlige regler for forenklet udleveringsprocedure mellem Danmark og de øvrige EU-lande. Justitsministeriet vil imidlertid i sådanne tilfælde hurtigt kunne træffe afgørelse om udlevering, hvis betingelserne for udlevering i øvrigt er opfyldt.

h. Forenklede regler for fremsendelse m.v. af udleveringsbegæringer

Reglerne om fremsendelse af udleveringsbegæringer mellem USA og medlemsstaterne er meget omstændelige og indeholder en række krav til bekræftelse og legalisering hos forskellige myndigheder af udleveringsbegæringen og de dokumenter, der ledsager begæringen.

Udkastet til aftale indebærer på dette punkt en betydelig forenkling, idet udleveringsbegæringer og de medfølgende dokumenter fremover alene vil skulle bekræftes og legaliseres af en myndighed, f.eks. det pågældende lands justitsministerium.

Endvidere vil anmodninger om foreløbig anholdelse med henblik på udlevering fremover kunne fremsendes direkte mellem landenes justitsministerier, således at disse anmodninger ikke behøver at blive fremsendt ad diplomatiske kanaler. Endelig vil anmodninger om udlevering, der fremsendes efter, at der er foretaget foreløbig anholdelse, kunne fremsendes til det anmodede lands ambassade i det begærende land, der herefter vil sørge for, at anmodningen videregives til de kompetente myndigheder. Dette har betydning, fordi der i sådanne situationer er en frist for fremsendelse af en udleveringsbegæring, og denne frist vil blive afbrudt ved modtagelsen på

ambassaden. Det indebærer f.eks., at Danmark i disse tilfælde kan indgive begæringen på den amerikanske ambassade i København.

Herudover indeholder udkastet til aftale enkelte tekniske bestemmelser om transit og fremsendelse af supplerende oplysninger i udleveringssager.

Udkastet til aftale indeholder ikke bestemmelser om udlevering af egne statsborgere, politiske forbrydelser eller forældelse i forbindelse med udleveringssager.

3. Europa-Parlamentet.

Sagen har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

4. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af sagen.

5. Specialudvalget.

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde *den 10. februar 2003*.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Aftaleudkastet ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Det har endnu ikke været muligt at vurdere, hvorvidt udkastet til aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager vil have lovgivningsmæssige konsekvenser. *Det må dog antages, at bestemmelsen i det foreliggende udkast til aftale vedrørende udlevering for flere strafbare forhold vil nødvendiggøre en ændring af udleveringslovens § 3, stk. 3, der i dag er udformet fakultativt.*

Forhandlingerne har ikke statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 19. december 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 6. december 2002 og den 11. december 2002.

Forhandlingerne om indgåelse af en aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 15. november 2002.

Forslaget til forhandlingsmandat med henblik på Rådets bemyndigelse af formandskabet til at indlede forhandlinger med USA om indgåelse af en aftale mellem EU og USA om udlevering og gensidig retshjælp i straffesager blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 25. – 26. april 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 11. og 15. april 2002.

Herudover blev udkast til rådskonklusioner forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg forud for det ekstraordinære rådsmøde den 20. september 2001. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt den 18. september 2001. Rådskonklusionerne blev efterfølgende oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 21. september 2001.

Endvidere blev Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 orienteret om det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd samme dag. Folketingets Europaudvalg modtog efterfølgende den 25. september 2001 en mundtlig redegørelse for det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, ligesom konklusionerne fra mødet er oversendt til udvalget.

Gennemførelsen af rådskonklusionerne har endvidere været forelagt til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 16. oktober 2001. Et aktuelt notat om sagen blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 2. oktober og 5. oktober 2001.

Gennemførelsen af rådskonklusioner har endelig været forelagt til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 6. – 7. december 2001. Et aktuelt notat blev oversendt til udvalgene den 3. december 2001.

Forbindelserne med USA blev endvidere forelagt til orientering for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 28. februar 2002. Et aktuelt notat blev oversendt til udvalgene den 14. februar 2002.

Dagsordenspunkt 9: Rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad (KOM(2001) 664).

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

Rådet vedtog den 15. juli 1996 som led i en intensiveret indsats på området en fælles aktion om bekæmpelse af racisme og fremmedhad.

På Det Europæiske Råds møde i Wien i december måned 1998 godkendte stats- og regeringscheferne en handlingsplan for gennemførelsen af Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Det fremgår af pkt. 51 i handlingsplanen, at en række lovovertrædelser, herunder racisme og fremmedhad, bedst bekæmpes ved fælles EU-tiltag. Tilsvarende lægges der i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15.- 16 oktober 1999 op til en styrket indsats mod racisme og fremmedhad

På denne baggrund har Kommissionen den 28. november 2001 fremsat et forslag til en rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad (KOM(2001) 664).

Forslaget til rammeafgørelse tager udgangspunkt i den fælles aktion af 15. juli 1996, men går på en række punkter videre. Forslaget til rammeafgørelse indeholder således bl.a. visse minimumskrav til medlemsstaternes sanktioner på området samt bestemmelser om medlemsstaternes straf-femyndighed.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002 drøftede Rådet en række udestående spørgsmål vedrørende forslaget til rammeafgørelse.

Forslaget til rammeafgørelse blev ikke drøftet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 19. december 2002.

Det forventes, at forslaget til rammeafgørelse forlægges på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003 med henblik på, at Rådet når til politisk enighed om rammeafgørelsen i sin helhed.

2. Indhold.

Retsgrundlaget for forslaget til rammeafgørelse er artikel 29, artikel 31, litra e), og artikel 34, stk. 2, litra b), i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Medlemsstaterne forpligtes efter artikel 1 til at kriminalisere følgende forsætlige handlinger:

- a) offentlig tilskyndelse til forskelsbehandling, vold eller had rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til hudfarve, race, religiøs overbevisning, herkomst eller national eller etnisk oprindelse,
- b) de i litra a) nævnte handlinger ved offentlig udbredelse eller udsendelse af skrifter, billeder eller andet materiale,
- c) offentlig forsvar for, benægtelse af eller bagatellisering af folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser som defineret i artikel 6, 7 og 8 i statuten for Den Internationale Straffedomstol rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til hudfarve, race, religiøs overbevisning, herkomst eller national eller etnisk oprindelse, og
- d) offentlig benægtelse eller bagatellisering af de forbrydelser, der er defineret i artikel 6 i Charteret for Den Internationale Krigsforbryderdomstol, og som er knyttet som bilag til London-aftalen af 8. april 1945 ("holocaust denial") rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til hudfarve, race, religiøs overbevisning, herkomst eller national eller etnisk oprindelse.

Efter artikel 2 skal medlemsstaterne sikre, at medvirken til de i artikel 1 opregnede handlinger er strafbart.

Artikel 3, stk. 1, indeholder en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at de lovovertrædelser, der er opregnet i artikel 1 og 2, straffes med sanktioner, der er effektive, proportionale og har afskrækkende virkning. Medlemsstaterne forpligtes endvidere efter artikel 3, stk. 2, til at sikre, at der for de lovovertrædelser, der er opregnet i artikel 1, som minimum fastsættes en strafferamme på fængsel mellem 1 og 3 år.

Det følger af artikel 4, at medlemsstaterne skal sikre, at racistiske eller fremmedfjendske motiver betragtes som skærpende omstændigheder, eller at sådanne motiver alternativt tages i betragtning af domstolene ved strafudmålingen for andre lovovertrædelser end de, der er omfattet af rammeafgørelsen.

Artikel 5 indeholder nærmere regler for juridiske personers strafansvar. Bestemmelsen forpligter medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer kan gøres ansvarlige med hensyn til de handlinger, der er beskrevet i rammeafgørelsen, i det omfang handlingerne er begået for at skaffe den

juridiske person vinding og er begået af en person, der handler enten individuelt eller som medlem af et organ under den juridiske person.

Endvidere forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer også kan straffes i tilfælde, hvor f.eks. utilstrækkelig kontrol eller tilsyn fra den juridiske persons side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå de nævnte lovovertrædelser.

Ifølge artikel 6 er medlemslandene forpligtede til at sikre, at der overfor juridiske personer kan iværksættes sanktioner, der er effektive, proportionale og har afskrækkende virkning, herunder bødestraf eller andre sanktioner som f.eks. udelukkelse fra offentlige ydelser og tilskud og forbud mod at udøve kommerciel virksomhed.

Efter artikel 7 berører rammeafgårelsen ikke forfatningsmæssige bestemmelser og grundlæggende principper om foreningsfrihed, pressefrihed og frihed til at udtrykke sig i andre medier eller regler om pressens rettigheder og ansvar, når disse regler vedrører fastlæggelse eller begrænsning af ansvar.

Ifølge artikel 8 kan medlemsstaterne udelukke strafansvar for adfærd omfattet af:

- a) Artikel 1, når adfærden er rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe defineret under henvisning til religiøs overbevisning, og dette ikke er et påskud for at rette handlinger mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe defineret under henvisning til race, hudfarve, herkomst eller national eller etnisk oprindelse.
- b) Artikel 1, litra a), når adfærden vedrører forskelsbehandling, og adfærden ikke udvises på en måde, der kan tilskynde til vold eller had rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe omfattet af artikel 1.
- c) Artikel 1, litra c) og d), når adfærden ikke udvises på en måde, der kan tilskynde til vold eller had rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe omfattet af artikel 1.
- d) *Artikel 1, hvis adfærden ikke er truende, nedværdigende eller forhånende.*

Herudover indeholder artikel 8, stk. 2, en bestemmelse om, at Rådet inden 2 år efter rammeafgårelsens implementeringsfrist skal revurdere artikel 8 med henblik på at overveje, om stk. 1, litra a), b) og c) skal opretholdes.

Artikel 9 forpligter medlemsstaterne til at sikre, at efterforskning eller retsforfølgning af handlinger omfattet af rammeafgørelsen ikke er betinget af anmeldelse fra den forurettede, i det mindste i de groveste tilfælde, når lovovertrædelsen i øvrigt er begået på den pågældende medlemsstats territorium.

Artikel 10 indeholder bestemmelser om straffemyndighed og forpligter bl.a. den enkelte medlemsstat til at etablere straffemyndighed, når lovovertrædelsen er begået helt eller delvist på medlemsstatens territorium. Herudover følger det af artikel 8, at en medlemsstat kan vælge at lade sin straffemyndighed omfatte tilfælde, hvor gerningsmanden er statsborger i den pågældende medlemsstat, eller hvor lovovertrædelsen er begået til fordel for en juridisk person, der har sit hovedsæde på den pågældende medlemsstats territorium.

Det fremgår endvidere af artikel 10, at hver medlemsstat skal sikre, at den har straffemyndighed, når lovovertrædelsen begås via et informationssystem, såvel i tilfælde, hvor gerningsmanden begår lovovertrædelsen, mens han opholder sig på medlemsstatens territorium, som i tilfælde, hvor lovovertrædelsen vedrører racistisk materiale, der er oplagret i et informationssystem på medlemsstatens område.

Medlemsstaterne skal efter artikel 11 senest den 30. juni 2004 have gennemført de nødvendige foranstaltninger i anledning af rammeafgørelsen i national ret. Efter artikel 12 ophæves den fælles aktion af 15. juli 1996, og rammeafgørelsen træder efter artikel 14 i kraft på dagen for offentliggørelsen i EF-Tidende.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 4. juli 2002 afgivet udtalelse om forslaget. Europa-Parlamentet har i den forbindelse fremsat en række ændringsforslag og i øvrigt støttet forslaget til rammeafgørelse.

4. Høring.

Forslaget tillige med et grundnotat om forslaget har være sendt i høring hos Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Aalborg, Præsidenten for Retten i Roskilde, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Rigspolitechefen, Rigsadvokaten, Politidirektøren i København, Den danske Dommerforening, Dømmefuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Nævnet for Etnisk Ligestilling, Dokumentations- og Rådgivningscenter for Racediskrimination samt Rådet for Etniske minoriteter.

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Rigspolitechefen, Rigsadvokaten, Politidirektøren i København, Den danske Dommerforening, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Det Danske Center for Menneskerettigheder og Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Det bemærkes, at de hørte myndigheder og organisationer blev anmodet om en udtalelse vedrørende Kommissionens oprindelige forslag af 28. november 2001. De afgivne høringsvar knytter sig således til det oprindelige forslag til rammeafgørelse, der har undergået en række ændringer under forhandlingerne, samt Justitsministeriets grundnotat om det oprindelige forslag.

Domstolsstyrelsen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark og Præsidenten for Vestre Landsret har tilkendegivet, at man ikke har bemærkninger til forslaget.

Den Danske Dommerforening bemærker, at en gennemførelse af forslaget vil indebære, at Danmark skal ændre straffelovgivningen, herunder kriminalisere forhold, der ikke tidligere har været kriminaliseret og indføre sanktioner, der er ukendte i Danmark, og som synes at ligge fjernt fra dansk retstradition. Den Danske Dommerforening finder det i den forbindelse betydningsfuldt, at forslaget med henblik på at begrænse risikoen for fortolkningstvivel i eventuel ny lovgivning søger at anvende en terminologi, der allerede er kendt i dansk straffelovgivning.

Præsidenten for Københavns Byret tilslutter sig Den Danske Dommerforenings bemærkninger.

Datatilsynet anfører, at forslaget ikke giver anledning til databeskyttelsesretlige betænkeligheder.

Rigsadvokaten bemærker i relation til artikel 2, at spørgsmål om jurisdiktionskompetence bør reguleres i artikel 12.

For så vidt angår artikel 3 finder Rigsadvokaten ikke, at definitionen af racisme og fremmedhad er formuleret på en dækkende og hensigtsmæssig måde. Rigsadvokaten peger i den forbindelse på, at definitionen i stedet bør tage udgangspunkt i lignende definitioner, som for eksempel findes i udkastet til tillægsprotokollen til Europarådets Konvention om IT-kriminalitet og FN-konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination.

For så vidt angår artikel 4 er Rigsadvokaten af den opfattelse, at bestemmelsen er formuleret således, at det ikke klart fremgår, hvilken adfærd medlemsstaterne skal kriminalisere. Rigsadvokaten anfører, at kriminaliseringsforpligtelsen bør formuleres meget præcist, da formuleringerne skal danne grundlag for fastlæggelse af gerningsindhold i straffebestemmelser. Rigsadvokaten

anfører endvidere, at forpligtelserne bør formuleres således, at det er muligt i retsanvendelsen at tage fornødent hensyn til informations- og ytringsfriheden og andre grundlæggende rettigheder, ligesom nødvendigheden og berettigelsen af at inddrage disse hensyn i retsanvendelsen efter Rigsadvokatens opfattelse bør fremgå af rammeafgørelsen. Endelig er Rigsadvokaten enig i, at en gennemførelse af artikel 4 vil nødvendiggøre lovændringer.

I relation til artikel 6 finder Rigsadvokaten ikke en detaljeret regulering af de sanktioner, der skal kunne idømmes, hensigtsmæssig. Efter Rigsadvokatens opfattelse bør rammeafgørelsen alene indeholde minimumskrav til, hvilke sanktioner der skal fastsættes.

For så vidt angår artikel 9 om juridiske personers ansvar, anfører Rigsadvokaten, at bestemmelsen efter Rigsadvokatens opfattelse vil nødvendiggøre lovændringer, idet juridiske personer i medfør af straffelovens § 306 alene ifalder ansvar for overtrædelser af straffeloven, i det omfang lovovertrædelser er sket for at skaffe den juridiske person vinding.

Politidirektøren i København anfører i relation til artikel 4, litra e), at det bør præciseres i hvilket omfang journalister og redaktører kan drages til ansvar for de i bestemmelsen opregnede handlinger.

Rigspolitichefen oplyser, at Rigspolitichefens indberetningsordning vedrørende kriminelle forhold og hændelser, der kan have racistisk baggrund, ved rundskrivelse af 18. december 2001 er ændret på flere måder. Indberetningsordningens beskrivelse af kravene til de omfattede kriminelle forholdes baggrund er herefter i overensstemmelse med definitionen af racisme og fremmedhad i rammeafgørelsens artikel 3.

For så vidt angår artikel 15 vedrørende udveksling af oplysninger finder Rigspolitichefen rækkevidden uklar.

Nævnet for Etnisk Ligestilling støtter det overordnede formål med rammeafgørelsen, idet Nævnet blandt andet henviser til, at udviklingen inden for IT-området har gjort det muligt at udsprede racisme og fremmedhad over landegrænserne.

Nævnet for Etnisk Ligestilling finder det endvidere positivt, at benægtelse af holocaust og medvirken til en racistisk eller fremmedfjendsk organisations kriminelle virksomhed vil skulle kriminaliseres.

Det Danske Center for Menneskerettigheder finder det positivt, at Rådet tager skridt til at vedtage en rammeafgørelse om bekæmpelse af racisme og fremmedhad. Centret anfører, at disse forbrydelser udgør alvorlige krænkelse af menneskerettigheder og menneskelig værdighed. Forsla-

get til rammeafgørelse sigter mod at styrke den fælles retshåndhævelse, og det retlige samarbejde er væsentligt i den henseende.

Centret finder ikke, at forslaget går videre end allerede eksisterende krav i internationale menneskerettighedskonventioner.

Derimod finder Centret, at rammeafgørelsen på enkelte punkter ikke har samme rækkevidde som de bestemmelser i FN-konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, der vedrører racisme og fremmedhad.

Centret anfører i den forbindelse, at FN-konventionens anvendelsesområde bl.a. er videregående i forhold til rammeafgørelsens artikel 4, litra f), idet konventionen indeholder en forpligtelse til at forbyde racistiske organisationer.

Centret anfører desuden, at forslagets indledning (præambel) ud fra en retspolitisk betragtning vil kunne styrkes, hvis det heri understreges, at racebegrebet er en sociologisk konstruktion.

Advokatrådet anfører, at Rådet støtter tiltag til bekæmpelse af racisme og fremmedhad.

For så vidt angår kriminaliseringsforpligtelsen i artikel 4, litra a)-e), anfører Advokatrådet, at bestemmelserne efter Rådets opfattelse indebærer, at der må foretages justeringer i straffelovgivningen, herunder navnlig straffelovens § 266b, og at sådanne ændringer vil indebære en indskrænkning af ytringsfriheden i forhold til de regler, der gælder i dag.

For så vidt angår artikel 6, stk. 4, vedrørende supplerende eller alternative sanktioner udtaler Advokatrådet sig imod at fastsætte regler om fratagelse af borgerlige eller politiske rettigheder og indbetaling til velgørenhedsorganisationer.

Herudover bemærker Advokatrådet, at Rådet er skeptisk over for artikel 14 om politiske forbrydelser og artikel 15 om udveksling af oplysninger.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. februar 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet til rammeafgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Efter straffelovens § 266 b (racisme-paragraffen) straffes den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, med bøde eller fængsel indtil 2 år. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

Artikel 1 i udkastet til rammeafgørelse indeholder en opregning af en forholdsvis bred række handlinger, som medlemsstaterne forpligtes til at kriminalisere. Herudover indeholder artikel 8 en række former for adfærd, som medlemsstaterne kan udelukke fra strafansvar, hvis adfærden ikke udøves under bestemte forudsætninger.

Ifølge artikel 8, stk. 1, litra d), kan medlemsstaterne således udelukke strafansvar for adfærd omfattet af artikel 1, hvis adfærden ikke er truende, nedværdigende eller forhånende. Bestemmelsen fastsætter dermed en række kvalificerende omstændigheder, som medlemsstaterne kan vælge at lade være en forudsætning for strafbar adfærd. Det er på denne baggrund vurderingen, at de i artikel 1 opregnede handlinger sammenholdt med artikel 8, stk. 1, litra d), i det foreliggende udkast til rammeafgørelse må anses for omfattet af straffelovens § 266 b.

Herudover opfylder straffelovens § 266 b forslagets strafferammekrav på fængsel mellem 1 og 3 år.

For så vidt angår artikel 4 i udkastet til rammeafgørelse om racistiske og fremmedfjendske motiver fremgår det af den generelle regel om straffastsættelse i straffelovens § 80, at der ved straffens udmåling skal tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og til oplysninger om gerningsmandens person, herunder hans almindelige person og sociale forhold, hans forhold før og efter gerningen samt hans bevæggrunde til denne. Racistiske eller fremmedfjendske motiver til en bestemt lovovertrædelse vil således også efter dansk ret kunne tillægges skærpende betydning ved strafudmålingen. En gennemførelse af artikel 4 i dansk ret, således som bestemmelsen er formuleret i det foreliggende udkast, skønnes derfor ikke at nødvendiggøre lovændringer.

De øvrige bestemmelser i det foreliggende forslag til rammeafgørelse, herunder det foreliggende forslags bestemmelser om juridiske personer ansvar, iværksættelse af retsforfølgning samt straf-femyndighed skønnes ligeledes ikke at nødvendiggøre lovændringer.

Forslaget til rammeafgørelse ses ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til rammeafgørelse tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 18. februar 2002 og til Folketingets Europaudvalg den 11. februar 2002.

Sagen blev forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 15. november 2002.

Herudover blev sagen forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 19. december 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 6. december 2002 og den 11. december 2002.

Dagsordenspunkt 10: Rammeafgørelse om angreb på informationssystemer (KOM(2002) 173).

Nyt notat.

1. Baggrund.

I en meddelelse af 19. april 2002 til Rådet og Europa-Parlamentet (KOM(2002)173 endelig) har Kommissionen fremsat et forslag til rammeafgørelse om angreb på informationssystemer.

Formålet med forslaget til rammeafgørelse er bl.a. på baggrund af konklusionerne fra Det uropæiske Råd i Tampere den 15. – 16. oktober 1999 at sikre, at der sker en tilnærmelse af medlemslandenes lovgivning for så vidt angår bekæmpelse af højteknologikriminalitet.

Formålet med forslaget til rammeafgørelse er endvidere at supplere en række tiltag i EU-regi vedrørende IT-kriminalitet.

Kommissionen har ved udarbejdelsen af forslaget til rammeafgørelse taget højde for de resultater, der er opnået i Europarådet i forbindelse med udarbejdelsen af konventionen af 23. november 2001 om IT-kriminalitet. Europarådets konvention om IT-kriminalitet blev åbnet for undertegnelse i november 2001.

Det forventes, at forslaget til rammeafgørelse om angreb på informationssystemer forelægges på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003 med henblik på drøftelse af en række udestående spørgsmål, herunder spørgsmålet om rammeafgørelsens anvendelsesområde.

2. Indhold.

Retsgrundlaget for forslaget til rammeafgørelse er artikel 29, artikel 30, stk. 1, litra a), artikel 31 og artikel 34, stk. 2, litra b), i Traktaten om Den Europæiske Union.

Artikel 1, der indeholdt en beskrivelse af rammeafgørelsens formål, er udgået af forslaget til rammeafgørelse.

Artikel 2 indeholder definitioner af visse udtryk i rammeafgørelsen.

Ved ”informationssystem” forstås enhver anordning eller gruppe af indbyrdes eller forbudne eller beslægtede anordninger, hvoraf en eller flere ved hjælp af et program udfører automatisk

behandling af computerdata samt computerdata, som lagres, behandles, kaldes frem eller overføres i forbindelse med et informationssystem drift, brug, beskyttelse og vedligeholdelse. Begrebet omfatter ligeledes enhver anordning i et elektronisk kommunikationsnet.

Ved "elektronisk kommunikationsnet" forstås transmissionssystemer og, hvor det er relevant, koblings- og dirigeringsudstyr og andre hjælpemidler, som giver mulighed for at overføre signaler ved hjælp af trådforbindelse, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler, herunder satellitnetværk, faste (kredsløbs- eller pakkekoblede net, herunder Internettet) og mobile jordbaserede netværk, elkabelsystemer, der anvendes til fremføring af signaler, netværk til radio- og tv-spredning og kabel-tv-net, uanset hvilken type information der overføres. Definitionen svarer til definitionen i direktivet af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet- og tjenester (EFT2002/L108/33).

Ved "computerdata" forstås enhver form for gengivelse af faktuelle oplysninger, information eller begreber, der egner sig til behandling i et informationssystem, herunder et program, som kan anvendes til at få et informationssystem til at udføre en funktion.

For så vidt angår "juridiske personer" henvises til national ret, således at der ved begrebet forstås enhver enhed, der i national ret har status af juridisk person, dog ikke stater, offentlige organer under udøvelsen af offentlig myndighed og offentlige internationale organisationer.

Ved begrebet "uretmæssig" forstås adgang eller forstyrrelse, der ikke er autoriseret af ejeren eller af en anden rettighedshaver af systemet, eller som ikke er tilladt i henhold til national ret.

Artikel 3, stk. 1, forpligter medlemsstaterne til at kriminalisere forsætlig uretmæssig adgang til et informationssystem eller en del af et informationssystem ("hacking"). Efter artikel 3, stk. 2, kan en medlemsstat erklære, at den vil begrænse anvendelsesområdet for stk. 1 til handlinger, der er begået ved at bryde sikkerhedsforanstaltninger. Efter artikel 3, stk. 3, må en medlemsstat ikke under henvisning til princippet om dobbelt strafbarhed påberåbe sig betingelserne i stk. 2 som begrundelse for at afslå at yde gensidig retshjælp. Efter artikel 3, stk. 4, skal erklæringer omfattet af stk. 2, der gælder for 5 år regnet fra fristen for gennemførelsen af rammeafgørelsen, meddeles Rådet ved vedtagelsen af rammeafgørelsen. Ifølge artikel 3, stk. 5, skal Rådet inden udløbet af 5 års perioden revurdere bestemmelsen med henblik på at overveje, hvorvidt det skal være muligt at forny en erklæring omfattet af stk. 2.

Artikel 4 vedrører ulovlig systemforstyrrelse. Efter bestemmelsen forpligtes medlemsstaterne til at kriminalisere alvorlig hindring eller afbrydelse af et informationssystems drift, når dette sker ved at tilføje eller sende et informationssystem computerdata. Medlemsstaterne forpligtes endvidere til at kriminalisere alvorlige hindringer eller afbrydelser af et informationssystems drift, når

dette sker ved at beskadige, slette, forvanske, ændre, tilsløre eller hindre adgang til et informationssystems computerdata. Det er en forudsætning, at adfærden er forsætlig og uretmæssig. Den første del af bestemmelsen retter sig mod den situation, hvor et informationssystem udsættes for et såkaldt "Denial-of-Service" angreb. Et "Denial-of-Service" indebærer, at almindelig brug af systemet hindres eksempelvis ved gentagne fremsendelser af så store mængder e-mails, at systemet overbelastes. Den anden del af bestemmelsen retter sig bl.a. mod udbredelse af virus.

Artikel 4a vedrører ulovlig dataforstyrrelse. Efter bestemmelsen forpligtes medlemsstaterne til at kriminalisere forsætlig uretmæssig sletning, beskadigelse, forvanskning, ændring, tilsløring eller hindring af adgang til computerdata i et informationssystem. Denne adfærd dækker virusangreb på et informationssystems indhold (computerdata).

Det følger af artikel 5, at medlemsstaterne skal kriminalisere medvirken til og forsøg på de i artikel 3, 4 og 4a omhandlede lovovertrædelser.

Artikel 6, stk. 1, forpligter medlemsstaterne til at sikre, at de i artikel 3, stk. 1, og artikel 5 opregnede handlinger straffes med effektive, proportionale og afskrækkende sanktioner. Herudover skal medlemsstaterne efter artikel 6, stk. 2, træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at strafferammen for de i artikel 3, stk. 2, artikel 4 og artikel 4a opregnede handlinger som minimum fastsættes til fængsel mellem 1 og 3 år.

I artikel 7 pålægges medlemsstaterne at sikre, at strafferammen for de i artikel 3, stk. 2, artikel 4 og artikel 4a nævnte handlinger som minimum er fængsel mellem 2 og 5 år, når handlingen er begået inden for rammerne af en kriminel organisation.

Artikel 8 vedrørende særlige omstændigheder er udgået af forslaget til rammeafgørelse.

Artikel 9 indeholder nærmere regler for juridiske personers strafansvar. Bestemmelsen forpligter medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer kan gøres strafferetligt ansvarlige med hensyn til de handlinger, der er omfattet af forslaget, i det omfang handlingerne er begået for at skaffe den juridiske person vinding og er begået af en person, der handler enten individuelt eller som medlem af et organ, der handler på vegne af den juridiske person.

Endvidere forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at juridiske personer også kan straffes i tilfælde, hvor f.eks. utilstrækkelig kontrol eller tilsyn fra den juridiske persons side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå de nævnte lovovertrædelser.

Efter forslaget artikel 10 er medlemsstaterne forpligtede til at sikre, at der overfor juridiske personer kan iværksættes sanktioner, der er effektive, proportionale og virker afskrækkende, herunder bødestraf eller andre sanktioner, som f.eks. fratagelsen af retten til at modtage offentlige ydelser og tilskud samt forbud mod at udøve erhvervsaktivitet.

Artikel 11 indeholder bestemmelser om straffekompetence og forpligter bl.a. medlemsstaterne til at etablere straffemyndighed, når lovovertrædelsen er begået helt eller delvist på medlemslandets territorium. Medlemsstaterne forpligtes i den forbindelse til at etablere straffekompetence i det tilfælde, hvor gerningsmanden begår lovovertrædelsen, mens han fysisk befinder sig på landets område, uanset om lovovertrædelsen er rettet mod et informationssystem på dette område. Herudover forpligtes medlemsstaterne til at etablere straffekompetence i det tilfælde, hvor lovovertrædelsen begås mod et informationssystem på landets område, uanset om gerningsmanden på gerningstidspunktet fysisk befandt sig på landets område. Endvidere forpligter bestemmelsen medlemsstaterne til at samarbejde i sager, hvor flere medlemsstater har straffekompetence.

Artikel 12 indeholder bestemmelser om udveksling af oplysninger om de lovovertrædelser, der er omfattet af rammeafgørelsen. Bestemmelsen forpligter medlemsstaterne til at anvende de eksisterende netværk af operationelle kontaktpunkter, der fungerer 24 timer i døgnet.

I artikel 13 fastslås det, at medlemsstaterne på en endnu ikke fastsat dato skal have truffet de nødvendige foranstaltninger for at gennemføre rammeafgørelsen i national ret, mens det af artikel 14 fremgår, at rammeafgørelsen træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i EF-Tidende.

3. Europa-Parlamentet.

Forslaget til rammeafgørelse er forelagt for Europa-Parlamentet, der imidlertid endnu ikke har afgivet udtalelse.

4. Høring.

Forslaget til rammeafgørelse tillige med et grundnotat herom har været sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Landsklubben HK Politiet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, præsidenterne for Vestre og Østre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense og Roskilde.

Justitsministeriet har modtaget høringsvar fra Rigsadvokaten, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Vestre Landsret, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Advokatrådet, Den Danske Dommerforening, Rigspolitechefen, Datatilsynet, Politiforbundet i Danmark, Landsklubben HK Politiet, Politidirektøren i København, Landsforeningen af beskikkede advokater samt Dommerfuldmægtigforeningen.

Dommerfuldmægtigforeningen og Præsidenten for Vestre Landsret oplyser, at man ikke finder anledning til at udtale sig om forslaget.

Politidirektøren i København, Den Danske Dommerforening, Landsklubben HK Politiet, Advokatrådet, Præsidenten for Københavns Byret og Landsforeningen af beskikkede advokater oplyser, at forslaget ikke giver anledning til bemærkninger.

Rigspolitechefen oplyser, at man ikke har politifaglige bemærkninger til forslaget.

Den Danske Center for Menneskerettigheder anfører, at centret med tilfredshed har noteret, at rammeafgåelsen respekterer de grundlæggende rettigheder og principper, der er angivet i EU-charteret om grundlæggende rettigheder, herunder særligt kapitel II og VI. Centret opfordrer herudover til, at der tilføjes en henvisning til EU-direktivet om personoplysninger i rammeafgåelsens præambel nr. 9, idet direktivet sikrer en højere beskyttelse end Europarådets Konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk behandling af personoplysninger. Centret anfører endvidere, at forslaget efter centrets vurdering ikke giver anledning til yderligere kommentarer af menneskeretlig karakter.

Politiforbundet i Danmark anfører, at forslaget efter forbundets opfattelse harmonerer med tidligere fremsatte danske forslag, herunder betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet. Forbundet anfører endvidere, at forslaget er et fremskridt set i forhold til en fælles europæisk indsats mod IT-kriminalitet.

Rigsadvokaten henholder sig til det i grundnotatet anførte om de lovgivningsmæssige konsekvenser, idet det anføres, at de lovgivningsmæssige konsekvenser tillige skal ses på baggrund af overvejelserne i betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet.

Datatilsynet anfører, at tilsynet ikke har bemærkninger til forslaget i sin nuværende udformning, idet det i øvrigt forudsættes, at lov om behandling om personoplysninger iagttages.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. februar 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget til rammeafgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Artikel 2 i forslaget til rammeafgørelse fastsætter en række definitioner på begreber i rammeafgørelsen, hvorved rammeafgørelsens anvendelsesområde fastlægges. Begrebet "informationssystem" indeholder således bl.a. enhver anordning i et elektronisk kommunikationsnet. Medtagelsen af elektronisk kommunikationsnet indebærer, at samtlige elektroniske net, herunder telekommunikationsnet, mobile net, satellitter samt radio- og TV-net, er omfattet af rammeafgørelsen. Rammeafgørelsens anvendelsesområde er herved videre end f.eks. Europarådets Konvention om IT-kriminalitet, der alene omfatter computersystemer og computerdata.

Straffelovrådet afgav i 1985 betænkning nr. 1032/1985 om datakriminalitet. På grundlag af betænkningen gennemførtes i 1985 en række straffelovsændringer, herunder ændring af straffelovens § 193 samt indsættelse af straffelovens §§ 263, stk. 2 og 3.

Efter straffelovens § 263, stk. 2, straffes den, som uberettiget skaffer sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et anlæg til elektronisk databehandling, med fængsel indtil 6 måneder. Begås forholdet med fortsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med oplysninger om en virksomheds erhvervshemmeligheder eller under andre særlig skærpende omstændigheder, kan straffen efter straffelovens § 263, stk. 3, stige til fængsel indtil 4 år.

Pligten til at kriminalisere den adfærd, der er nævnt i artikel 3 i udkastet til rammeafgørelse, må som udgangspunkt anses som opfyldt ved straffelovens § 263, stk. 2. Bestemmelsens anvendelsesområde dækker bl.a. den indtrængen, der begås af udenforstående ("hacking"), samt den indtrængen, der begås af personer, der i kraft af ansættelsesforhold eller lignende har lovlige opgaver med hensyn til betjening af et anlæg, men som går ud over det, den pågældende er bemyndiget til at foretage sig.

Straffelovens § 263, stk. 2, indeholder ikke et krav om, at den pågældende adfærd skal være udført i forhold til et informationssystem, hvortil der er etableret særlige sikkerhedsforanstaltning-

ger. Derimod lægger domstolene ved strafudmålingen bl.a. vægt på, om der har været en rimelig sikkerhed eller kontrol, eller om en eventuel mangel på sikkerhed har muliggjort, at kriminaliteten har fået et særligt stort omfang.

Det tilføjes, at medtagelsen af elektroniske kommunikationsnet i forslaget til rammeafgørelse må antages at indebære, at rammeafgørelsen går videre end anvendelsesområdet for straffelovens § 263, stk. 2, idet straffelovens § 263, stk. 2, primært vedrører computerrelaterede forhold. Det bemærkes, at det i betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet bl.a. foreslås, at betegnelsen ”anlæg til elektronisk databehandling” i straffelovens § 263, stk. 2, ændres til ”informationssystem”. Udvalget henviser i den forbindelse til, at betegnelsen ”informationssystem” er neutralt i forhold til mulige teknologiske løsninger.

Den adfærd, der er nævnt i artikel 4, i udkastet til rammeafgørelse indeholder dels en pligt til at kriminalisere adfærd, der består i at hindre eller afbryde et informationssystems drift ved at tilføje eller sende det computerdata, dels en pligt til at kriminalisere adfærd, der hindrer eller afbryder et informationssystems drift ved beskadigelse, sletning, ændring m.v. af informationssystemets computerdata.

Den første situation retter sig bl.a. mod det tilfælde, hvor et informationssystem udsættes for et såkaldt ”Denial-of-Service” angreb, der hindrer almindelig brug af systemet ved at udvirke overbelastning eller nedbrud. Den øvrige adfærd, der er beskrevet i artikel 4, retter sig bl.a. mod udspredelse af virus, der har til formål at hindre eller afbryde driften af selve informationssystemet typisk ved at ændre eller slette computerdata i informationssystemet.

Pligten til at kriminalisere den adfærd, der består i at hindre eller afbryde et informationssystems drift ved at beskadige, slette, forvanske, ændre eller tilsløre informationssystemets computerdata må anses for opfyldt ved hærværksbestemmelsen i straffelovens § 291, stk. 1.

Anderledes forholder det sig med den del af gerningsindholdet, der består i at hindre eller afbryde et informationssystems drift ved at tilføje eller sende informationssystemet computerdata eller ved at hindre adgang til informationssystemets computerdata, idet der i disse tilfælde ikke forekommer ødelæggelse eller beskadigelse af ting.

Adfærden vil imidlertid efter omstændighederne kunne anses for omfattet af straffelovens § 293, stk. 2, der bl.a. vedrører tilfælde, hvor man lægger hindringer i vejen for, at nogen udøver sin ret til at råde over en ting.

Det er tilsvarende vurderingen, at pligten til at kriminalisere den adfærd, der er nævnt i artikel 4a, i udkastet til rammeafgørelse, vil kunne anses for opfyldt ved straffelovens §§ 291 og 293, stk. 2.

Det bemærkes, at straffelovens §§ 291 og 293, stk. 2, ikke oprindeligt er udformet med henblik på IT-kriminalitet. Det kan således ikke afvises, at en uændret vedtagelse af denne del af rammeafgørelsen vil kræve lovændringer, idet bestemmelserne eventuelt bør tilpasses adfærd, der vedrører IT-kriminalitet. Det tilføjes, at betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet bl.a. behandler spørgsmålet om, hvorvidt der er klar strafferetlig dækning inden for alle hærværksområder i relation til elektronisk databehandling. ”Brydesholt-udvalget” påpeger i betænkningen, at den strafferetlige dækning af området ikke er helt klar og foreslår på den baggrund, at straffelovens § 293, stk. 2, ændres, således at det klart fremgår, at bestemmelsen også omfatter rådighedshindring ad elektronisk vej.

Forslagets bestemmelser om forsøg og medvirken må anses som opfyldt i kraft af bestemmelserne i straffelovens §§ 21 og 23.

Straffen for overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 2, er bøde eller fængsel indtil 6 måneder, ligesom normalstrafferammen for overtrædelse af straffelovens § 291 er bøde eller fængsel indtil 1 år. Bestemmelserne opfylder dermed strafferammekravet i forslagets artikel 6. Derimod vil en gennemførelse af det foreliggende forslag til artikel 6, stk. 3, nødvendiggøre ændring af strafferammen for straffelovens § 293, stk. 2, idet overtrædelse af bestemmelsen i dag straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 måneder. Det bemærkes, at ”Brydesholt-udvalget” i betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet foreslår, at strafferammen for straffelovens § 293, stk. 2, om rådighedshindring ændres, således at denne svarer til straffelovens § 293, stk. 1. Det vil sige, at udvalget finder, at strafmaksimum bør forhøjes til fængsel i 1 år og under skærpende omstændigheder til fængsel i 2 år.

Efter forslagets artikel 7 forpligtes medlemsstaterne til at fastsætte en strafferamme på fængsel mellem 2 og 5 år, hvis handlingen er begået inden for rammerne af en kriminel organisation.

Det er ifølge straffelovens §§ 263, stk. 2 og 3, 291 og 293, stk. 2, ikke i sig selv en skærpende omstændighed, at lovovertrædelsen er begået inden for rammerne af en kriminel organisation. En gennemførelse af det foreliggende forslag til artikel 7 vil derfor nødvendiggøre ændring af strafferammerne i de pågældende bestemmelser. Det bemærkes, at Brydesholt-udvalget i betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet foreslår, at strafmaksimum i straffelovens § 263, stk. 2, forhøjes til fængsel i 1 år og 6 måneder. Udvalget anfører i den forbindelse, at strafferammen bør afspejle, at hacking er alvorligt indgreb for de fleste virksomheder.

Forslagets bestemmelser om juridiske personer og straffemyndighed skønnes ikke at ville give anledning til lovændringer. Endvidere må forslaget bestemmelser om udveksling af oplysninger antages at være opfyldt gennem Danmarks tilslutning til G8-landenes 24-timers/7 dages informationsnet til bekæmpelse af højteknologikriminalitet.

Forslaget til rammeafgørelse skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til rammeafgørelse tillige med et grundnotat herom blev oversendt til Folketingets Retsudvalg den 8. november 2002 og til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2002.

Dagsordenspunkt 11: Næstformand for Eurojust.

Nyt notat.

1. Baggrund og indhold.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 28. februar 2002 vedtog Rådet en rådsafgørelse om oprettelse af Eurojust. Formålet med Eurojust er at lette samarbejdet mellem medlemsstaterne om efterforskning og retsforfølgning af alvorlige lovovertrædelser, der berører to eller flere medlemsstater. Hver medlemsstat udpeger et nationalt medlem af Eurojust. De nationale medlemmer udgør Eurojusts kollegium.

Efter artikel 28 i rådsafgørelsen vælger Eurojusts kollegium (de nationale medlemmer) en formand blandt de nationale medlemmer. Kollegiet kan desuden, hvis det skønnes nødvendigt, vælge en eller to næstformænd. Resultatet af valget forelægges Rådet til godkendelse. Formanden vælges for en periode på tre år, der kan forlænges én gang.

Det fremgår endvidere af artikel 28 i rådsafgørelsen, at formanden, der udøver sine beføjelser på vegne af kollegiet, leder kollegiets arbejde og fører tilsyn med den daglige ledelse, der varetages af Eurojusts administrerende direktør.

Eurojusts kollegium valgte den 25. juni 2002 Storbritanniens nationale repræsentant i Eurojust som formand for Eurojusts kollegium. Frankrigs og Spaniens nationale repræsentanter i Eurojust blev samtidig valgt som næstformænd for kollegiet.

Valget af formand og næstformænd for Eurojust blev efterfølgende godkendt af Rådet den 12. juli 2002.

Efter at Spaniens nationale repræsentant havde søgt sin afsked som spansk national repræsentant i Eurojust, valgte Eurojusts kollegium den 23. januar 2003 Sveriges nationale repræsentant i Eurojust som ny næstformand.

Valget af ny næstformand for Eurojusts kollegium forventes forelagt Rådet til godkendelse på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2003.

2. Europa-Parlamentet.

Valget af næstformand for Eurojusts kollegium har ikke været forelagt for Europa-Parlamentet.

3. Høring.

Der er ikke foretaget høring i anledning af valget af næstformand for Eurojusts kollegium.

4. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. februar 2003.

5. Subsidiaritetsprincippet.

Valget af ny næstformand for Eurojusts kollegium ses ikke at berøre subsidiaritetsprincippet.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Valget af næstformand for Eurojusts kollegium har ingen lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

7. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Valget af ny næstformand for Eurojusts kollegium har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Forslaget til rådsafgørelsen om oprettelse af Eurojust blev forelagt for Folketingets Retsudvalg til orientering og for Folketingets Europaudvalg med henblik på forhandlingsoplæg henholdsvis den 12. og 13. december 2001. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 10. december 2001. Endvidere blev forslaget til rådsafgørelse forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 28. februar 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 14. februar 2002.

Herudover blev forslaget til forretningsorden for Eurojust forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civilbeskyttelse) den 13. juni 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 30. maj 2002.

Endelig blev valget af formand og næstformænd forelagt for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg til orientering forud for rådsmødet (Økonomi og Finans) den 12. juli 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 2. juli 2002.

Dagsordenspunkt 12: Rameafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestraffe.

Revideret notat. Ændringerne er markeret med kursiv.

1. Baggrund.

På sit møde i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Et af formålene med planen er, at der gennem fælles handling inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde skal iværksættes en intensiveret indsats for bl.a. at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet, navnlig terrorisme, menneskehandel, overgreb mod børn, ulovlig våbenhandel, korruption samt svig.

Målet skal bl.a. nås gennem et tættere samarbejde mellem medlemslandenes politimyndigheder og de retlige myndigheder. Det fremgår af handlingsplanen, at der inden to år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden bør iværksættes en proces med henblik på at forenkle procedurerne for gensidig anerkendelse af kendelser og domme i straffesager.

I forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. - 16. oktober 1999 blev rammerne for det fremtidige arbejde med henblik på gensidig anerkendelse af kendelser og domme i straffesager fastlagt, jf. konklusionernes pkt. 33, 36 og 37, der har følgende indhold:

”33. En øget gensidig anerkendelse af retsafgørelser og domme vil sammen med den nødvendige indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen kunne lette samarbejdet mellem myndighederne og fremme den retlige beskyttelse af den enkeltes rettigheder. Det Europæiske Råd støtter derfor princippet om gensidig anerkendelse, der efter dets mening bør være hjørnestenen i det retlige samarbejde inden for EU på både det civilretlige og det strafferetlige område. Princippet bør gælde for såvel domme som andre afgørelser truffet af retlige myndigheder.”

”36. Princippet om gensidig anerkendelse bør også gælde kendelser, der afsiges under straffesagens forberedelse, især når de giver de kompetente myndigheder mulighed for hurtigt at sikre bevismateriale og beslaglægge aktiver, der let kan flyttes; bevismateriale, der på lovlig vis er indsamlet af myndighederne i en medlemsstat, bør kunne fremlægges for domstolene i de øvrige medlemsstater under hensyn til de dér gældende regler.”

”37. Det Europæiske Råd anmoder Rådet og Kommissionen om inden december 2000 at vedtage et program med foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse. I forbindelse med dette program bør der også sættes et arbejde i gang med hensyn til et

europæisk tvangsfuldbyrdsdokument og de aspekter af retsplejen, som det skønnes nødvendigt at vedtage fælles minimumsstandarder for, således at princippet om gensidig anerkendelse lettere kan gennemføres under overholdelse af medlemsstaternes grundlæggende retsprincipper.”

Rådet vedtog den 29. november 2000 i overensstemmelse med konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere et program for foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager. Pkt. 3.2. i programmet har følgende ordlyd:

”Mål: Sikre inddrivelse af bødestrafte, som en medlemsstat har idømt fysiske eller juridiske personer, i en anden medlemsstat. Man bør i den forbindelse være opmærksom på bestemmelserne herom i konventionen af 13. november 1991 mellem De Europæiske Fællesskabers medlemsstater om gennemførelse af udenlandske afgørelser på det strafferetlige område.

Foranstaltning nr. 18: Udarbejdelse af et instrument, der gør det muligt for bopælsstaten at sikre inddrivelse af bødestrafte, som en fysisk eller juridisk person er blevet idømt i en anden medlemsstat. I dette instrument vil der kunne fastlægges bestemmelser om automatisk inddrivelse af bøder, der er idømt for lovovertrædelser, eller eventuelt forenklet godkendelsesprocedure. Instrumentet bør i videst muligt omfang indeholde bestemmelser om den procedure, der skal følges i tilfælde af manglende betaling. Der skal under drøftelserne tages hensyn til forskellene mellem EU's medlemsstater for så vidt angår juridiske personers ansvar.”

På denne baggrund har Frankrig, Sverige og Storbritannien fremsat et forslag til en rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på bødestrafte.

På rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 14. – 15. oktober, 28. – 29. november og 19. december 2002 drøftede Rådet en række udestående spørgsmål.

Udkastet til rammeafgørelsen forelægges på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. februar 2002 med henblik på at opnå politisk enighed om rammeafgørelsen.

2. Indhold.

Forslaget, der er udarbejdet med hjemmel i artikel 31, litra a, og artikel 34, stk. 2, litra b, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), indebærer, at bødeafgørelser truffet i en medlemsstat (domsstaten) som udgangspunkt skal anerkendes af den medlemsstat, der skal gennemføre afgørelsen (fuldbyrdsstaten), uden yderligere formaliteter og gennemføres omgående på samme

måde, som hvis der havde været tale om en national afgørelse. Forslaget bygger på den forenklede procedure for eksekvatur, som er fastlagt i Rådets forordning af 1. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I – forordningen).

Forslagets artikel 1 indeholder definitioner af de begreber, der anvendes i rammeafgørelsen.

En ”afgørelse” omfatter en endelig afgørelse, hvorved en fysisk eller juridisk person pålægges en bøde, hvad enten afgørelsen er truffet af en domstol eller af en administrativ myndighed i forbindelse med overtrædelse af strafferetlige regler, hvis afgørelsen i øvrigt kan indbringes for en domstol med kompetence i straffesager. Herudover omfatter definitionen af en ”afgørelse” en endelig afgørelse, hvorved en fysisk eller juridisk person pålægges en bøde af en administrativ myndighed for overtrædelse af administrative regler, hvis afgørelsen kan indbringes for en domstol med kompetence i straffesager. Endelig er en afgørelse vedrørende administrative forseelser omfattet af definitionen ”afgørelse”, når afgørelsen er truffet af en domstol med kompetence i straffesager.

”Bødestraf” defineres som en forpligtelse til at betale et fastsat beløb, herunder erstatning til ofre, der pålægges i forbindelse med en straffesag, og sagsomkostninger. Begrebet omfatter ikke afgørelser om konfiskation eller afgørelser, der kan gennemføres i medfør af Rådets forordning af 1. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I – forordningen).

”Domsstaten” er den medlemsstat, der har truffet en afgørelse om en bødestraf, mens ”fuldbyrdesstaten” er den medlemsstat, der skal fuldbyrde afgørelsen (inddrive bøden).

Efter artikel 1a skal medlemsstaterne meddele Rådssekretariatet, hvilke nationale myndigheder der er kompetente til at handle i medfør af rammeafgørelsen.

Efter artikel 1b berører rammeafgørelsen ikke forpligtelsen til at respektere grundlæggende rettigheder og principper som fastsat i artikel 6 i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Artikel 2 indebærer, at en dom ledsaget af et certifikat kan sendes til en medlemsstat, hvor den domfældte efter det oplyste har aktiver, indtægt, opholder sig eller - for juridiske personers vedkommende - har hjemsted. Certifikatet, som er optrykt som bilag til afgørelsen, skal være underskrevet og dets indhold bekræftet af de kompetente myndigheder i domsstaten. Afgørelsen kan sendes direkte til de kompetente myndigheder i fuldbyrdesstaten.

Artikel 2a fastlægger anvendelsesområdet for rammeafgørelsen. Anvendelsesområdet er fastlagt efter de samme principper som i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre m.v. og udkastet til rammeafgørelse om gennemførelse i Den Europæiske Union af kendelser om indefrysning af formuegoder eller bevismidler.

Der sondres således for så vidt angår anvendelsesområdet mellem forbrydelser på en såkaldt positiv-liste og andre forbrydelser. Positiv-listen omfatter blandt andet terrorisme, menneskehandel, seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi, ulovlig handel med narkotika, ulovlig handel med våben, bestikkelse, svig, hvidvaskning, falskmøntneri, miljøkriminalitet, menneskesmugling, manddrab, racisme, bortførelse, bedrageri og færdselsforseelser.

Hvis bødeafgørelsen vedrører en forbrydelse på listen, gælder der ikke noget krav om dobbelt strafbarhed, d.v.s. at forholdet ikke nødvendigvis skal være strafbart i fuldbyrdesstaten.

For så vidt angår forbrydelser, der ikke er omfattet af listen, vil kravet om dobbelt strafbarhed fortsat finde anvendelse, men det understreges, at anvendelsen af kravet om dobbelt strafbarhed skal anvendes fleksibelt, således at kravet om dobbelt strafbarhed anses for opfyldt, hvis de handlinger, der er grundlag for bødeafgørelsen, helt eller delvist svarer til en lovovertrædelse i fuldbyrdeslandet.

Rådet kan med enstemmighed beslutte at tilføje yderligere lovovertrædelser på listen.

Efter artikel 3 skal en dom, der er fremsendt i overensstemmelse med artikel 2, anerkendes af fuldbyrdesstatens kompetente myndigheder uden yderligere formaliteter og gennemføres omgående på samme måde, som hvis der havde været tale om en national afgørelse.

Formuleringen af bestemmelsen svarer til de relevante bestemmelser i Bruxelles I-forordningen.

Fuldbyrdesstaten kan dog afslå anerkendelse og gennemførelse, hvis der i medfør af artikel 4 er grundlag for at afslå fuldbyrdelsen, jf. nedenfor.

Artikel 4 omhandler de tilfælde, hvor fuldbyrdesstaten kan afslå fuldbyrdelse. Det gælder for det første i tilfælde, hvor det i artikel 2 nævnte certifikat ikke er udarbejdet, hvis certifikatet ikke er korrekt udfyldt, eller hvis oplysningerne i certifikatet er åbenlyst forkerte. Dernæst kan fuldbyrdesstaten afslå fuldbyrdelsen, hvis det fastlægges, at den pågældende fysiske eller juridiske person allerede i fuldbyrdesstaten eller i et tredje land, herunder en tredje medlemsstat, er dømt for den samme forbrydelse, som dommen vedrører, og dommen allerede er fuldbyrdet. Fuldbyrdesstaten kan endvidere afslå fuldbyrdelsen, hvis dommen vedrører forhold, *der ikke er indeholdt på listen i artikel 2a, stk. 1 og forholdet ikke er strafbart efter fuldbyrdesstatens*

lovgivning, eller forhold der er begået uden for domsstatens territorium, og forholdet ikke er strafbart efter fuldbyrdelsesstatens lovgivning, eller fuldbyrdelsen efter lovgivningen i fuldbyrdelsesstaten ikke er mulig på grund af forældelse. I relation til forældelse er det yderligere en betingelse, at forholdet hører under fuldbyrdelsesstatens jurisdiktion. Herudover kan fuldbyrdelsesstaten afslå fuldbyrdelse, hvis dommen vedrører en person, der ifølge fuldbyrdelsesstaten er omfattet af strafferetlig immunitet. Desuden kan fuldbyrdelse afslås, hvis dommen vedrører en person, der efter fuldbyrdelsesstatens lovgivning er under den kriminelle lavalder. Endvidere kan fuldbyrdelse afslås, hvis dommen vedrører en person, der ikke var til stede ved domsafsigelsen, og ikke var behørigt varslet om sagen. Endvidere kan fuldbyrdelse afslås, hvis bødebøbet ikke er højere end 70 Euro eller et beløb svarende hertil.

En beslutning om ikke at fuldbyrde dommen skal træffes snarest muligt og i visse tilfælde efter drøftelse med domsstaten og straks meddeles domsstaten.

Hvis et forhold ikke er begået på domsstatens territorium, kan fuldbyrdelsesstaten ifølge artikel 5 beslutte at nedsætte bøden til det bødemaksimum, der er gældende for forhold af samme karakter i fuldbyrdelsesstaten, hvis forholdet hører under fuldbyrdelsesstatens jurisdiktion. Den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten kan om nødvendigt omregne bøden til fuldbyrdelsesstatens valuta til vekselkursen på det tidspunkt, da bødet blev idømt. Denne omregning vil alene være nødvendig i forhold til de EU-lande, der ikke har Euroen som national valuta, dvs. Danmark, Sverige og Storbritannien.

Artikel 6 indebærer, at det som hovedregel er fuldbyrdelsesstatens regler, der finder anvendelse på fuldbyrdelsen af dommen. Dette gælder dog ikke bøder, der pålægges en juridisk person, idet fuldbyrdelseslandet er forpligtet til at fuldbyrde dommen, selv om fuldbyrdelsesstaten ikke kan pålægge juridiske personer strafferetligt ansvar. Det gælder endvidere ikke i tilfælde af anvendelse af en forvandlingsstraf for bøden. Efter artikel 7 kan fuldbyrdelsesstaten således, hvis dommen ikke kan fuldbyrdes, som alternativ anvende frihedsstraf. Dette gælder imidlertid alene, hvis såvel domsstatens som fuldbyrdelseslandets lovgivning giver mulighed herfor. Hvis der anvendes forvandlingsstraf, må denne straf ikke overstige den maksimumstraf, der er angivet i det fremsendte certifikat.

Artikel 8 vedrører amnesti, benådning samt fornyet prøvelse af dommen. Bestemmelsen indebærer, at såvel domsstaten som fuldbyrdelsesstaten kan træffe afgørelse om benådning og amnesti. Alene domsstaten kan tage stilling til fornyet prøvelse af dommen.

Efter artikel 9 skal fuldbyrdelsesstaten straks afslutte fuldbyrdelsen af dommen, hvis der fra domsstaten modtages underretning om en beslutning eller foranstaltning, der medfører, at dom-

men ikke længere kan fuldbyrdes, eller hvis anmodningen om fuldbyrdelse af andre grunde trækkes tilbage.

Artikel 10 medfører, at midlerne fra fuldbyrdelsen tilfalder fuldbyrdelsesstaten, medmindre andet er aftalt mellem domsstaten og fuldbyrdelsesstaten.

Den kompetente myndighed i fuldbyrdelsesstaten skal efter artikel 11 straks underrette domsstaten, når fuldbyrdelsen er gennemført, eller når hele eller dele af dommen ikke kan fuldbyrdes.

Efter artikel 12 mister domsstaten retten til at fuldbyrde dommen, når den er fremsendt til fuldbyrdelsesstaten. Domsstaten overtager på ny retten til at fuldbyrde dommen, hvis fuldbyrdelseslandet helt eller delvist afslår at fuldbyrde dommen, træffer afgørelse om benådning eller giver underretning om, at hele eller dele af dommen ikke er fuldbyrdet, eller anmodningen om fuldbyrdelse trækkes tilbage.

Artikel 13 – 17 vedrører en række praktiske spørgsmål, herunder sprog, omkostninger og ikrafttræden. Herudover indeholder artikel 16 en bestemmelse om, at medlemsstaterne i en periode på 5 år regnet fra implementeringsfristens udløb kan begrænse rammeafgørelsens anvendelsesområde til afgørelser, der er truffet af en domstol og/eller *for så vidt angår bødef afgørelser rettet mod juridiske personer, til afgørelser, hvor en forpligtelse til at kriminalisere den pågældende adfærd for juridiske personer følger af et europæiske retligt instrument.* I det omfang en medlemsstat vælger at begrænse rammeafgørelsens anvendelsesområde kan andre medlemsstater vælge at anvende samme begrænsning over for den pågældende medlemsstat.

3. Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentet har den 17. januar 2002 afgivet udtalelse om forslaget. Europa-Parlamentet i den forbindelse godkendt udkastet med enkelte ændringsforslag af hovedsagelig sproglig karakter.

4. Høring.

Forslaget har været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Roskilde, Domstolsstyrelsen, Rigspolitichefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Advokatrådet, Landsfor-

eningen af beskikkede advokater, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Dansk Told- og Skatteforbund, Københavns Universitet og Århus Universitet.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Domstolsstyrelsen, Rigspolitichefen, Rigsadvokaten, Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark og Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Præsidenten for Vestre Landsret og Præsidenten for Københavns Byret har meddelt, at Københavns Byret ikke finder anledning til at udtale sig om forslaget, Politidirektøren i København og Dommerfuldmægtigforeningen har meddelt, at man ikke har bemærkninger til forslaget mens, Rigspolitichefen har oplyst, at Rigspolitiet ikke har politifaglige bemærkninger til forslaget. Datatilsynet har bemærket, at forslaget i sin nuværende udformning ikke vurderes at have konsekvenser af databeskyttelsesretlig karakter. Det Danske Center for Menneskerettigheder har meddelt, at Centret desværre ikke har ressourcer til at efterkomme anmodningen om bemærkninger. Domstolsstyrelsen har bemærket, at gennemførelsen af en sådan rammeafgørelse formentlig vil medføre en stigning i antallet af sager om bødestraffe til fuldbyrdelse i Danmark, men at forslaget ikke i øvrigt giver Domstolsstyrelsen anledning til bemærkninger. Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet har bemærket, at statsadvokaten deltager i den arbejdsgruppe, der behandler forslaget, og at man derfor, og da arbejdsgruppens forhandlinger vedrører væsentlige ændringer af forslaget, vil undlade at kommentere forslaget på nuværende tidspunkt. Den Danske Dommerforening har anført, at en gennemførelse af forslaget vil nødvendiggøre betydelige og principielle ændringer af dansk lovgivning, og at foreningen for nærværende ikke finder i øvrigt at burde udtale sig om forslaget.

Rigsadvokaten har bemærket, at man under hensyn til de ændringer, der siden offentliggørelsen er sket i forslaget, alene har forholdt sig til de grundlæggende principper i forslaget. Rigsadvokaten har på den baggrund tilsluttet sig princippet i forslagets artikel 3 om umiddelbar anerkendelse og fuldbyrdelse af domme, men anført, at det efter Rigsadvokatens opfattelse imidlertid bør tilstræbes, at de i artikel 4 nævnte grunde til at undlade fuldbyrdelse i så vidt omfang som muligt sikrer, at princippet om dobbelt strafbarhed kan gøres gældende, og at det vil være muligt at afslå fuldbyrdelse under henvisning til grundlæggende retsprincipper.

Landsforeningen af beskikkede advokater har henledt opmærksomheden på, at hverken niveauet for bødestraffe, anvendelse af forvandlingsstraffe eller mulighed for at afsige udeblivelsesdom-

me er harmoniseret i de europæiske lande, hvorfor foreningen ikke kan tiltræde, at man opgiver de sikkerhedsgarantier, der p.t. findes i forbindelse med fuldbyrdelse af udenlandske domme.

Advokatrådet er enig i at udelukke fuldbyrdelse af bødestrafte under de omstændigheder, der er nævnt i rammeafgørelsen og fremhæver, at det bør sikres, at en udenlandsk bødestraf ikke indrives eller i øvrigt har retsvirkning i fuldbyrdelsesstaten, hvis det må antages, at bødestraffen ikke ville være inddrevet, såfremt den havde været idømt af fuldbyrdelsesstaten, og at fuldbyrdelsesstatens regler for gældssanering, akkord m.v. således også bør gælde overfor afgørelser om bødestrafte idømt af domsstaten.

Politiforbundet i Danmark har tilsluttet sig forslaget med bemærkning om, at det dermed vil blive muligt at inddrive bøder, sagsomkostninger samt erstatningskrav uden yderligere formaliteter i andre medlemslande, når domsstaten ledsager afgørelsen af det i landene anerkendte certifikat. Politiforbundet ser forslaget som en naturlig følge af de åbne grænser og den øgede bevægelighed blandt borgerne i medlemslandene.

Foreningen af Politimestre i Danmark har udtalt, at uden kendskab til hvilke myndigheder og i hvilket omfang, der kan pålægges bøder af administrative myndigheder i de øvrige EU-lande, forekommer det betænkeligt at anvende princippet på andet end bøder, erstatning til ofre og sagsomkostninger, der er pålagt af en domstol under en sag i strafferetsplejens former. Foreningen finder det endvidere betænkeligt, at kravet om dobbelt strafbarhed og fuldbyrdelseslandets forældelsesregler alene gælder for forhold, der er begået på fuldbyrdelsesstatens eller en tredje medlemsstats område, og således ikke for bøder pålagt for forhold begået på domsstatens område. Foreningen har endvidere bemærket, at der ikke i rammeafgørelsen synes at være taget stilling til, hvem der kan meddele udsættelse eller tillade en afdragsvis afvikling af bøden, medmindre det kan indfortolkes i muligheden i artikel 8 for at undlade inddrivelse i tilfælde, hvor der på grund af domfældtes økonomiske forhold ikke er udsigt til, at bøden vil kunne inddrives. Kravet i samme artikel om, at kun domsstaten kan træffe afgørelse om benådning m.v., synes i øvrigt at være overflødige og at skabe unødvendige administrative problemer. Endelig har foreningen påpeget, at afhængigt af, hvorledes rammeafgørelsen vil blive administreret, vil der blive pålagt politiets juridiske og administrative personale yderligere arbejdsopgaver, som ikke vil kunne løses med de nuværende normativer. Især vil proceduren omkring overførelse af midler inddrevet til dækning af sagsomkostninger og erstatningskrav kunne blive ressourcekrævende.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet på et møde i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. januar 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Udkastet til rammeafgørelse ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Formålet med forslaget til rammeafgørelse er at gennemføre princippet om gensidig anerkendelse på afgørelser om bødestraf. Hensigten er, at en bødeafgørelse truffet i ét medlemsland automatisk skal anerkendes og fuldbyrdes på samme måde, som fuldbyrdelsen af nationale afgørelser om bødestraf.

Der vil efter forslaget til rammeafgørelse alene være begrænsede muligheder for at efterprøve og afslå fuldbyrdelsen af en afgørelse truffet i et andet medlemsland.

Der findes allerede danske regler om fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser om bødestraf.

Efter § 1 i lov nr. 323 af 4. juni 1986, som ændret ved lov nr. 291 af 24. april 1996 og lov nr. 280 af 25. april 2001, om international fuldbyrdelse af straf m.v., kan udenlandske afgørelser om straf m.v. fuldbyrdes her i landet og danske afgørelser om straf m.v. fuldbyrdes i udlandet efter reglerne i loven.

Danmark ratificerede den 3. marts 1971 den europæiske konvention af 28. maj 1970 om straffedommes internationale retsvirkninger. Efter § 4 i lov om international fuldbyrdelse af straf kan afgørelser, som er omfattet af den europæiske konvention om straffedommes internationale retsvirkninger, fuldbyrdes efter reglerne i konventionens afsnit II, jf. afsnit I, jf. herom nedenfor.

I lovens kapitel 4 er der fastsat fælles regler om behandlingen af sager om fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser i Danmark. Det følger således af § 6, at sager, som skal afgøres af en domstol her i landet, indbringes af anklagemyndigheden for byretten på det sted, hvor den pågældende bor. I øvrigt gælder i henhold til lovens § 7 retsplejelovens regler om straffesagers behandling for retten, i det omfang konventionen og loven ikke indeholder modstående regler.

Konventionen om straffedommes internationale retsvirkninger åbner mulighed for, at en straffedom, der er afsagt i ét land, fuldbyrdes i et andet.

Efter artikel 1 i konventionen defineres en straffedom som enhver endelig afgørelse truffet af en domstol i et land efter en retsforfølgning i strafferetsplejens former. En lovovertrædelse defineres som handlinger, der omfattes af straffelovgivningen, samt sådanne lovovertrædelser, der af de kontraherende lande er opregnet i et bilag til konventionen, forudsat at den domfældte person har

mulighed for at få sagen prøvet for en domstol. Denne type lovovertrædelser er navnlig bestemmelser om den offentlige orden, der i nogle lande er særskilt reguleret uden for straffelovgivningen.

Som nævnt ovenfor kan afgørelser, som er omfattet af konventionen i medfør af lovens § 4 fuldbyrdes efter reglerne i konventionens afsnit II (artikel 2 – 52).

Efter artikel 2 i konventionen finder afsnit II bl.a. anvendelse på bødef afgørelser.

Konventionen indebærer, at domsstaten kan anmode det land, hvor den domfældte opholder sig, om at overtage fuldbyrdelsen. Ifølge konventionens artikel 5 kan domsstaten dog kun anmode fuldbyrdeslandet om at overtage fuldbyrdelsen, hvis domfældte er fast bosiddende i fuldbyrdeslandet. Domsstaten er aldrig forpligtet til at fremsætte en sådan anmodning. Fuldbyrdeslandet er derimod som udgangspunkt forpligtet til at overtage fuldbyrdelsen, medmindre der foreligger en af de afslagsgrunde, som er nævnt i konventionen.

I henhold til artikel 3 i konventionen vil det være en betingelse for at overtage fuldbyrdelsen, at det pådømte forhold også ville være strafbart, hvis det var blevet begået i fuldbyrdeslandet (kravet om dobbelt strafbarhed).

Efter artikel 6 har fuldbyrdeslandet en række muligheder for at afslå fuldbyrdelsen. Bestemmelsen indebærer bl.a., at fuldbyrdelse kan afslås, hvis:

- fuldbyrdelsen vil stride mod grundlæggende retsprincipper,
- den pådømte lovovertrædelse er af politisk karakter,
- den pågældende handling allerede er genstand for retsforfølgning i fuldbyrdeslandet,
- fuldbyrdeslandet har besluttet at undlade retsforfølgning eller at indstille en allerede påbegyndt retsforfølgning vedrørende den samme handling,
- handlingen er begået uden for domsstatens territorium,
- domfældte var under den kriminelle lavalder på gerningstidspunktet, eller
- dommen ikke længere kan fuldbyrdes på grund af forældelse.

Efter artikel 10 sker fuldbyrdelsen i henhold til reglerne i fuldbyrdeslandet, og alene fuldbyrdesstaten er kompetent til at træffe alle vedkommende afgørelser. Dog kan både fuldbyrdeslandet og domsstaten udøve retten til amnesti eller benådning.

Artikel 42 indebærer, at fuldbyrdeslandet er bundet af sagens faktiske omstændigheder i det omfang, de er anført i afgørelsen, eller i det omfang denne forudsætningsvis bygger på dem.

Ifølge artikel 47 skal provenuet af bøder indbetales til statskassen i fuldbyrdeslandet med respekt af tredjemands rettigheder.

Efter artikel 48 kan retten i fuldbyrdeslandet idømme en forvandlingsstraf, der medfører frihedsstraf, for så vidt begge stater lovgivning indeholder hjemmel hertil, medmindre domsstaten udtrykkeligt har begrænset sin anmodning til alene at gælde inddrivelse af bøden.

For så vidt angår fuldbyrdelse af afgørelser truffet i de øvrige nordiske lande finder lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lov nr. 214 af 31. maj 1963 som ændret ved lov nr. 323 af 4. juni 1986 og lov nr. 291 af 24. april 1996 og lov nr. 280 af 25. april 2001, anvendelse.

Efter lovens § 1 kan bødestraf, som er pålagt i Finland, Island, Norge eller Sverige, fuldbyrdes her i landet, ligesom danske afgørelser om bødestraf efter lovens § 2 kan fuldbyrdes i de øvrige nordiske lande.

For så vidt angår forvandlingsstraf for bøde kan sådanne afgørelser i henhold til § 3, stk. 2, jf. stk. 1, fuldbyrdes her i landet, hvis den dømte på det tidspunkt, da straffen skal fuldbyrdes, har statsborgerret eller bopæl her i landet.

Fuldbyrdelse finder sted efter begæring fra vedkommende myndighed i Finland, Island, Norge eller Sverige, jf. lovens § 17. Det er efter § 18 en betingelse for fuldbyrdelse, at afgørelsen kan fuldbyrdes i det land, hvor afgørelsen er truffet.

Efter § 20 sker fuldbyrdelse af bødestraffe i overensstemmelse med dansk ret. Det betyder, at danske regler om benådning, henstand, afdragsvis betaling, udpantning og eftergivelse finder anvendelse. For så vidt angår forældelse af adgangen til at fuldbyrde straf gælder alene reglerne i det land, hvor straffen er pålagt.

Ved cirkulære nr. 220 af 16. december 1963, som ændret ved cirkulære nr. 148 af 3. august 1994, er der i tilslutning til loven fastsat en række supplerende bestemmelser om samarbejde med Finland, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf m.v.

Efter § 6 i cirkulæret sker inddrivelse her i landet af bøder pålagt i Finland, Island, Norge og Sverige efter begæring fra de relevante myndigheder i de nævnte lande. Politiet i den politikreds, hvor den pågældende har bopæl eller ophold, afgør, om begæringen bør imødekommes.

I henhold til cirkulærets § 8 omregnes bødebeløbet til dansk mønt efter køberkursen dagen før politiets beslutning om, at begæringen skal efterkommes. Inddrivelse af bøder sker i overens-

stemmelse med de regler, der gælder for inddrivelse af bøder her i landet. Eftergivelse kan alene bestemmes af Justitsministeriet. Fuldbyrkelse af forvandlingsstraf for bøden må kun finde sted efter særlig begæring herom.

Efter § 50 i straffeloven tilfalder en bøde statskassen. Dette gælder tillige bøder, der inddrives her i landet på grundlag en udenlandsk begæring om fuldbyrkelse.

For så vidt angår afgørelser truffet uden for de nordiske lande giver de danske regler - sammenholdt med bestemmelserne i konventionen af 28. maj 1970 om straffedommes internationale retsvirkninger – som nævnt ovenfor de danske myndigheder en række muligheder for at afslå fuldbyrkelsen af en udenlandsk afgørelse om bødestraf. Det er således efter de gældende regler bl.a. et krav, at det forhold, der ligger til grund for afgørelsen, ligeledes skal være strafbart i fuldbyrkelseslandet, ligesom fuldbyrkelsen vil kunne afslås, hvis fuldbyrkelsen vil være i strid med grundlæggende retsprincipper.

Derimod vil afgørelser om bødestraf truffet i Finland, Island, Norge og Sverige som udgangspunkt automatisk blive anerkendt og fuldbyrket, hvis betingelserne i lov om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrkelse af straf m.v. er opfyldt.

Efter det foreliggende forslag til rammeafgørelse vil kravet om dobbelt strafbarhed alene kunne gøres gældende, hvis domsstaten har udøvet eksterritorial strafprocessuel kompetence, d.v.s. hvis de forhold, der ligger til grund for afgørelsen, er begået på fuldbyrkelsesstatens eller en tredje medlemsstats område. I dette tilfælde vil det endvidere være muligt at afslå fuldbyrkelsen, hvis afgørelsen på grund af reglerne om forældelse i fuldbyrkelseslandet ikke kan fuldbyrkes.

Der vil ikke være mulighed for at afslå fuldbyrkelsen under henvisning til grundlæggende retsprincipper.

Gennemførelsen af disse regler vil i givet fald kræve lovændringer i Danmark.

Udkastet til rammeafgørelse skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Udkastet til rammeafgørelse er tillige med et grundnotat herom oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg henholdsvis den 12. og den 18. februar 2002.

Et aktuelt notat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg den 30. maj 2002. Sagen blev dog taget af dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender samt civil beskyttelse) den 13. – 14. juni 2002.

Herudover har udkastet til rammeafgørelse været forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 14. – 15. oktober 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene henholdsvis den 4. og 8. oktober 2002.

Udkastet til rammeafgørelse blev endvidere forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 28. – 29. november 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 15. november 2002.

Udkastet til rammeafgørelse blev endelig forelagt for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 19. december 2002. Aktuelle notater blev oversendt til udvalgene den 6. december 2002.

